

BEDSTED SKOLE

1960 - 1985

OG DENS RØDDER

INDHOLDSFORTEGNELSE:

Luftfoto og grundplan over Bedsted Skole	1
Skolen 1985.....	2
Fra de gamle edsprotokoller	4
Skolens sekretærer.....	4
Da en degn var en degn.....	5
Skoleforhold i 1700-tallet.....	6
Præsteindberetninger, 1810.....	8
Skolelove.....	9
1814 - Hassing Herred - Bedsted Sogn.....	10
Lyngbybørns forsømmelser.....	11
Børns arbejde i statsplantagen.....	11
Fast løn i stedet for offer.....	11
Ingen jord til skolen.....	11
Løb bort i 2½ år - Fra Grurups gl. skoleprotokol.....	12
Skoledistrikter og skolestatistik, 1924.....	13
De gamle skoler i Bedsted-Grurup, o. 1980.....	14
De gamle skoler i Hvidbjerg-Ørum-Lodbjerg, o. 1980.....	15
Elevtal og skoleledere gennem årene.....	16
Skoleskema og ferieplan i 1901 og 1985.....	18
Bedsted-Grurups skoler de sidste 150 år.....	20
Fra Bedsted-Grurup sogneråds forhandlingsprotokol.....	21
Inden for murene.....	22
En stille time i skolen.....	24
En gang thybo - altid thybo.....	26
Nogle elevers mening om skolen.....	27
Gymnastik - fra militærovelse til leg.....	28
Kristendomskundskab, 2.b.....	29
Børnehaveklassen tegner eventyr.....	30
Hverdag i indskolingsgruppen.....	32
Skolens klasser, fotograferet sept. 1985.....	34
Skolens lærere, 1985, 1962 og 1967.....	44
Rengøringspersonale og pedeller, 1975 og 1985.....	46
Elevbilleder fra de gamle skoler.....	47
Nødskoler - befrielsen - stormskade.....	56

Indsamling af historisk stof	Uffe Larsen
Fotos, elever og lærere, 1985	Knud Jensen
Maskinskrivning	Anne Grethe Olesen
Redaktion	Uffe Larsen
Offset-tryk	Koldby Bogtrykkeri
Udgiver	Bedsted Skole

1985.

Forsiden:

KALVEBÆREREN - en græsk yngling med offerkalv til Athene, gudinde for lærdom, visdom, kunst og kampf.

Originalen i Grækenland er ca. 2.500 år gammel.

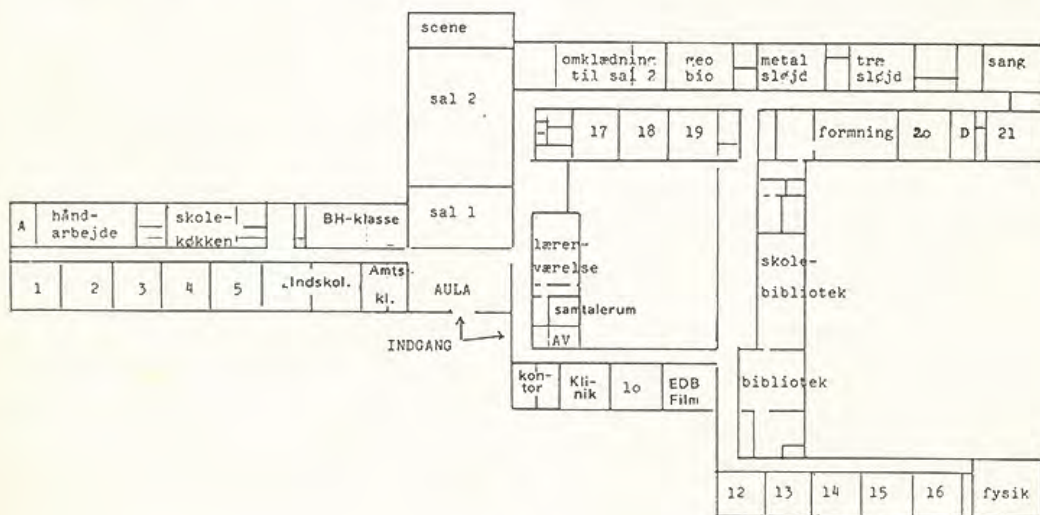
Afstøbningen er en gave fra håndværkere og arkitekt ved skoleindvielsen i 1960.

Foto: Knud Jensen.

BEDSTED SKOLE 1960 - 1985

OG DENS RØDDER

Hassing Herred - Bedsted Sogn

Hvor er beliggende Bedsted Skole i Bedsted Bye, til samme er henlagt følgende Byer eller Afdelinger -

A a Horsfæld Bye, har ikke over 1/4 Miil til Skolen, kun en enkel Gaard Stathauge.

b Vestre Sogn, bestaaer af enkelte Gaarde, har ikke over 1/4 Miil til Skolen.

c Nordre Sogn, ligeledes enkelte Gaarde, har kun 1/4 Miil til Skolen, Hovedgaard Tandrup undtagen, som har 1/2 Miil.

d Østre Sogn, ligeledes enkelte Gaarde, har kun 1/4 Miil til Skolen.

e Bedsted Bye, hvor ingen har 1/4 Miil til Skolen. Skolen ligger ungefær (cirka) midt i Distriktet.

B Skolen ligger langt fra Naboe Sognet Hvidberg v.aa. paa den vestre Side 1/2 Miil, og fra Hassing paa den østre Side 1/2 Miil, og fra Noboe Sognet Westervig paa søndre Side, 1 Miil.

C Præsteembedet Vacant. Skolepatronen er Hr. Proprietair N. Willemoese til Tandrup.

Skolelæreren er Niels Silkeborg, har underkastet sig undervisningen af autoriseret Præst, P.T. Hr. Amtsprovst Bendix i Westervig, taget Examen som Skolelærer i Westervig Skole 1812 den 30. Januari, er giwt, 61 Aar gammel, har tvende Børn, er Degn og Skoleholder tillige. Degne-indkomsterne kan anslaaes til

af Bedsted Sogn: 1 Td. Rug, 11 Td. Byg, 14 Lp. Smør
6 Lp. Brød, 7 ol
Æg, 3 Lp. Ost,

Af Grurup Sogn: 3 Skp. Rug, 3 Td. Byg, 1 Lp. Brød,
1 Ol Æg, 1 Lp. Ost.

Af begge Sogne: 1 Td 3 Skp. Rug,
14 Td. Byg, 14
Lp. Smør, 7 Lp.
Brød, 8 Ol Æg,
4 Lp. Ost.

Højtidsoffere og Accidentier af begge Sogne, omtrent - 50 Rbd.

Skoleløn af Bedsted Sogn efter Fundatzen 6 Rbd.

Ildebrændsel til Skolen - 20 Læs
Fladtørv 6 Læs Skodtørv,

D Skolebygningen, som er tilbygget Degneboligen, bestaaer af 4 Fag, med Udskud ved søndre Ende og vestre Side, hvoraf de 3 Fag er til skolestue og 1 Fag til Forstue og Skorstenen, Udskuddet er til Brændselet. - Vedligeholdes af Distriktet - trænger haardt til Leer og Hvidtning.

Udhuse: Ingen

Skolejord: Intet

Degneboligen, som er sammenbygget med Skolehuuset, bestaar af 6 Fag med Udskud ved den vestre Side og Nørre Ende, blev ved Tiltrædelsen, da det stod faldefærdigt, for størstedelen, af nyt opført, i Aaret 1797. Ladehuuset bestaar af 6 Fag, med Udskud ved Enderne og Siderne, der ligeledes stod paa Fald, blev, tilligemed en Brønd, opbygget af nye og istandsat i Aaret 1798. Begge Dele af nuværende Degn.

Forklaring: Vacant = ledigt
Td. = tønne ; Skp. = skæpper (=1/8 Td.) ; Lp.= lispund (= 8 kg),
Accidentier = smådyelser ved kirkelige handlinger.

Fag = ca. 2 alen = ca. 1 1/4 m
Udskud = fremspringende tilbygning.

Lyngbybørns forsømmelser

Hvidbjerg v. Aa's skoleprotokol 1876, 12 år efter Lyngbys grundlæggelse:

De bemærkes, at Børnene fra Fiskerbyen Lyngby, som forsømmer Skolen meget, især om Vinteren, da for største Delen blive anmærkede fraværende med lovlig Grund, da der er $\frac{1}{2}$ Mil fra nævnte By til Hvidbjerg v. Aa Skole, og Børnene maa følge en Sti gennem Klitterne, hvor der paa hele Vejen ikke findes et eneste Hus. For Tiden er der fra Lyngby 3 Børn, som høre til nævnte Skoles ældste Klasse, og 2, som høre til yngste Klasse.

Uddrag af rengøringsregler for Hvidbjerg v. Aa skole 1905:

- Klasseværelsernes gulve ferniseres, efter at den fornødne udskiftning imellem brædderne er foretaget, en gang årlig.
- Gulvene skal vaskes daglig, én gang ugentlig sammen med panelerne og vinduerne med sæbevand.
- Det er ubetinget forbudt at spytte på gulvene i klasseværelserne, ligeså lidt som spyt må anvendes til rensning af tavlerne - vægtavler såvel som håndtavler. For så vidt anbringelse af spytkummer anses for nødvendig, skal disse kummer stadig være forsynede med vand og daglig renses.
- Skolernes retirader skal til enhver tid holdes rene, og det må nøje overholdes, at de tømmes, inden de er overfyldte. Pissoirerne skal daglig udskylles.
- Skolebørnene skal være forsynede med skiftesko.
- Som tilføjelse til vedtægten foreslås, at tobaksrygning er forbudt i skolestuen, både af læreren og ved møder.

Ingen jord til skolerne

I slutningen af 1700 foretages de store udskiftninger i landbruget. Bedsted skole bliver ikke tillagt jord ved udskiftningen. Det samme gælder Hvidbjerg skole.

BØRNS ARBEJDE I STATSPLANTAGEN

I 1896 klager lærer Hansen i Hvidbjerg v. Å - via provsten - til ministeriet for kirke- og undervisningsvæsen over det uheldige i, at børnene i hans skoledistrikt i april måned anvendes ved det såkaldte udprøvlingsarbejde i klitplantagen hvilket medfører, at skolegangen forsømmes. Sagen ender med, at plantøren ved Hvidbjerg plantage pålægges, at der ikke uden skolekommissionens samtykke må benyttes skolepligtige børn til udprøvlingsarbejdet.

Fast løn i stedet for offer.

I 1891 afløses højtidsofferet af et pengebeløb til sognepræsten og lærerne. For Hvidbjerg-Ørum-Lodbjerg sættes afløsningssummen til 476 kr. årligt, fordelt med halvdelen til præsteembedet og halvdelen til lærerne - til deling:

Hvidbjerg-Ørum og Lodbjerg Præsteembede	238 kr.
Istrup Lærerembede	47 -
Hvidbjerg Lærerembede	77 -
Ørum Lærerembede	90 -
Lodbjerg Lærerembede	24 -
I alt	476 kr.

Denne overenskomst underskrives i Hvidbjerg V. Aa præstegård den 3. juli 1890 af på sognerådets vegne Chr. Eyker, formand
Anker Friis, sognepræst for Hvidbjerg - Ørum og Lodbjerg
Kr. Kristensen, lærer i Istrup
J. Hansen, lærer i Hvidbjerg
Chr. Christensen, lærer i Ørum og Lodbjerg.

Fouragen er foreløbig afløst saaledes, at den betales efter den Pris, som Amtet årlig fastsætter til Brug ved Kommunens Overslag.

Tørv: Efter foreløbig Overenskomst betaler Kommunen Læreren 1 kr. 70 Øre for hvert Læs Tørv samt hjemkører 56 Læs a 20 Snese fra Aakjær Mose.

Løb bort i 2½ år

Fra Grurups gl. skoleprotokol.

Undervisningen i annekssognene var som regel meget sparsom, hvad indberetningerne i 1742 tydeligt afslører. Men fra 1834 er der bevaret en omhyggelig ført protokol for Grurup skole. Følgende pluk fra denne protokol kan give et indtryk af skoleforholdene i Grurup for ca. 150 år siden:

- 1836 havde skolen inspektion af skolekommissionen 18 gange, de 17 gange af præsten, der var formand.
- 1836: Efter fuldendt Examen i Dag, den 6te April fandt jeg mig ret got tilfreds med Børnenes Fremgang i det forløbne Halvaar, som vidnede om Lærerens Flid.
Fritz (sognepræsten)
- 1836: Skolen blev lukket 22de Augustii til Høstfrie, efter Anordning - C. Blander (læreren)
Formedelst Høsten langvarig og vanskelighed blev Skolen først til ----- at tage Begyndelse den 2. October, men da det endnu vedbliver med Regnweir, og alt Kornet ikke er Indbierget, Infant sig den 3die Ingen Børn.
- Ved eksamen, 10. april 1828: Niels Christian, 15 Aar, Bortløben og wides ei hvor er.
- 1838: Den 18de Augustii indfandt sig kuns 2de Børn af 2de Klasse, da Høsten nu af nogle er begyndt lidet. Den 3die September blev Skolen lukket til Høstfrie. For Høstens sildige kommen blev Skolen først besøgt d. 8. October. - I okt. samme år bemærker præsten ved eksamen: - tilfreds med Børnenes Fremgang, undtagen i Regning, hvor de staar meget tilbage.
- 1. uge i marts 1838: Denne uge ingen Skole formedelst stræng Winter og Snefog.
2. uge: Denne uge lige så streng Winter og ufremkommelig Sneføre. Den 12te mødte kun 3 smaae.
- 1938: Den 23de Juli besøgte jeg Skolen, hørte Børnene giøre reede for derres morgen Lexie, hvorfor de alle giorte god reede.
Laust Clausen
Skolepatron.
- 1840: Efter at have været bortløben og borte i 2½ aar indfandt sig Omgangs Drengen Niels Christian Sørensen, 16 ½ Aar, sig i Skolen den 22de Juli.
- 1840 blev jeg saa hæftig overfalden af Sygdom, at jeg den 12te - 13de og 14de Martz ei kunde forrette Skole før den 16. Hvilket er overensstemmende med Sandfærdighed og maa til min foresatte Præst give melding.
Skolen den 12te Martz 1840
C. Blander.
- Nov. 1840: Tavleregning: da denne Undervisningsgjenstand ikke før har været brugt i Skolen, begyndte alle Børnene forfra paa de fire --- (regningsarter).
- Feb. 1841: Skolefrihed den 5te. Ministerielle Forretninger i Kirken.
- 1844: Carl Christian har i længere Tid været bortvist af Skolen formedelst Skurver i Hovedet.
- Den 13de Februar 1846 ytrede Jens Mathias' Søn, Christen Frygt for Slagtilfælde.
- Den 23de og 24de Juni 1841 ingen Skolegang formedelst Westervig Marked.
- 1847 (?): Ingen Skolegang, da jeg den Dag tog Qwægtiende for Præsten.
- Ved efterårseksamen, den 4. nov, 1841 bemærkes: Siden Skolegangen begyndte efter Høstferien, have næsten slet ingen Børn søgt Skolen.
- Jan. 1847: -- skal der giøres Forandring ved Udvidelse af de nævnte Naturaliepræstationer i forestaaende Sommer, da vi, som bekjendt i denne for egen Vedkommende disse angaaende skal have opført en ganske ny Skole og Bolig for Læreren, hvortil tillige Have og Brønd maae anskaffes.

1924.

Kommunens Navn og Skoleforhold (Ansl. Skolebørn, Antal Klasser, Antal Klasser, Navn for Kommunen, for Staten til Lønninger, SU til Undervisningsmidler, UM Indbyggere)	Skolen																									
	Navn og Postadresse (Postadressen er ikke noteret, hvor den er sammen med Skolens Navn)		Antal børn		Antal klasser		Gymnasial (G)		Børnehøjskole (H)		Km til		Lærlinje Nr.	Kaldsret	Art	Grundten	Have									
Bedsted—Grurup. 323 B, 12 Kl, 1775 Kr. KU, 2143 Kr. SU, 464 Kr. UM, 1841 L.	Bedsted	Habæk	Hunsbæk	Bedsted St.	Grurup pr. Bedsted	Hvidbjerg	Hvidbjerg v. Aa pr. Bedsted	Ørum pr. Bedsted	Lodbjerg pr. Vestervig	Jætrup pr. Bedsted	B	S						L	B	S	L	B	S	L	B	S
	48	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	30	49	48	B	L	2640	2000								
	42	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	30	49	S	L	2100	350									
	38	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	30	50	S	L	2100	480									
	136	4	—	—	—	—	—	—	—	—	2	31	52	S	L	2640	1650									
	59	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	34	53	S	L	2100	1250									
	52	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	34	54	S	L	2640	875									
Hvidbjerg—Ørum—Lodbjerg 143 B, 8 Kl, 12808 Kr. KU, 1354 Kr. SU, 515 Kr. UM, 896 L.	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	8	28	B	L	2640	2000									
	51	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	29	S	L	2640	1800									
	11	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	9	30	S	L	2340	690									
	29	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	11	26	S	L	2640	2000									

Lærere og Læreriudepostene

Navn	Lærere og Læreriuder		Fødselsdato	Tjenestetid	Eksamensaar	Seminarium	Line Nr.					
	Var	Indlagt										
Bolig	Tilstand	1 Stuen	Kæld. (K)	Ektir. (E)	Ynd. (V)	Kirkesanger	Organist	Søgnedagsforeninger	Honorarer		Lærere og Læreriuder	
									Kr.	Kr.		
g	4	1	K	E	—	—	—	—	300	120	Kristensen, F. A.	48
g	2	1	K	E	—	—	—	—	300	120	Simonsen, Karen	49
g	2	1	K	E	—	—	—	—	—	—	Jensen, Petrea	50
g	2	2	K	E	—	—	—	—	—	—	Petersen, P.	51
g	3	3	K	E	—	—	—	—	300	50	Jensen, Sofie	52
g	3	3	K	E	—	—	—	—	350	60	Lynne Thøgersen, I.	53
mg	3	—	—	—	—	—	—	—	300	60	Krejborg, Jens	27
u	4	—	—	—	—	—	—	—	300	45	Bundgaard, N. C.	28
d	3	1	K	E	—	—	—	—	65	65	Nielsen-Dyddahl, A. K.	29
tg	4	—	—	—	—	—	—	—	30	30	Pedersen, Chr.	30

KIRKEBYENS SKOLE.

Skoledistriktet omfatter: Kirkebyen, Dalgaard, Spangberg, Hundskær, Tandrup Mark, Vittrup, Møllegaarde, Brogaard, Fuglsang, Morup Mølle samt af Horsfeldt alt, hvad der ligger Vest for Vejen midt gennem Byen og tillige Ejendommene Matr. N. 1 Horsfeldt og 4 Stathove, 6b m.fl., 8 m. fl. 5a.

HABÆK SKOLE.

Skoledistriktet omfatter: Kirkebyen (undtagen Matr. N. 42cm.fl., 42d m.fl., 35a, 35b), Brogaard, Fuglsang, Morup Mølle samt den Del af Horsfeldt, som hører til Kirkebyens Skoles Distrikt.

HUNDSKÆR SKOLE.

Skoledistriktet omfatter: Dalgaard, Spangberg, Hundskær, Tandrup Mark Vittrup, Møllegaarde og af Kirkebyen Matr. N. 42c m.fl., 42dm.fl., 35a, 35b.

STATIONSBYENS SKOLE.

Skoledistriktet omfatter: Stationsbyen og Heden, Syd, Øst og Vest for samme, Fladskær, Brydberg, af Horsfeldt alt hvad der ligger Øst for Vejen midt gennem Byen, undtagen Ejendommen Matr. N. 1, Horsfeldt, og 4 Stathove, 6b med fl., 8 med fl., 5a.

GRURUP SKOLE.

Skoledistriktet omfatter hele Grurup Sogn.

HVIDBJERG v. Aa. SKOLE.

Skoledistriktet omfatter: Svankjær, Spails, Lyngholm mark, Hvidbjerg og Lyngby.

ØRUM SKOLE.

Skoledistriktet omfatter: Ørum sogn.

LODBJERG eller TOLBØL SKOLE.

Skoledistriktet omfatter: Tolbøl og Lodbjerg fyr.

ISTRUP SKOLE.

Skoledistriktet omfatter: Istrup, Kjalderup, Madsted, Lomborggård og Hvidbjerg plantørbolig.

De gl. skoler i Bedsted - Grurup

Foto 1980

Stationsbyskolen, opført 1919.

Kirkebyskolen (Vestre Skole), opf. 1901

Hunsjær Skole, opført 1919.

Habæk Skole, opført 1919.

Østre Skole (Asylet), opført 1890.

Grurup Skole, opført 1900.

De gl. skoler i Hvidbjerg - Ørum - Lodbjerg

Foto 1980

Svankjær Skole, opført 1941.

Svankjær gl. Skole, opført 1817.

Istrup Skole, opført 1873.

Ørum Skole, opf. 1942, brændt 1983.

Dahls hus, tidl. vinterskole og høkerforretning.

Lodbjerg Skole, opf. 1891, omb. 1925.

Fra Ole Bjerre: Register for skole-

Bedsted skole

	1910	1933	1962	1980
Argang			1.-9.	1.-10.
Elevtal			403	363
Klassetal			19	20
Lærertal			17	27

Skoleledere:

Arnfred Bitsch	1960-1964
Jens Kr. Kristensen	1964-1980
Elvin Jacobsen	1980-

Bedsted stationsbyskole

	1910	1933	1962	1980
Argang		1.-7.		
Elevtal		152		
Klassetal		4		
Lærertal		2		

Skoleledere:

Petrus Pedersen	1919-1925
Gerhard Pedersen	1926-1944
Niels P. Dybdahl	1945-1960
Lærerinde:	
Sofie Jensen	1919-1948

Bedsted østre skole

	1910	1933	1962	1980
Argang	1.-7.			
Elevtal	66			
Klassetal	2			
Lærertal	1			

Skoleledere:

Laurits Christensen	1823-1857
Anders Kjar	1857-1888
Petrus Pedersen	1888-1919

Bedsted vestre skole

	1910	1933	1962	1980
Argang	1.-7.	4.-7.		
Elevtal	51	46		
Klassetal	2	2		
Lærertal	1	1		

Skoleledere:

Jes Paulsen	1840-1855
Christen P. Kirk	1877-1891
Fr. Adolf Kristensen	1892-1930
Niels Kristian Eriksen	1930-1935
Niels P. Dybdahl	1935-1945
Ejnar Chr. Pedersen	1945-1958
Vakant	1958-1960

Habæk forskole

Lærerinder:

Karen Simonsen	1919-1953
Birgit S. Nielsen	1953-1959
Vakant	1959-1960

Hunskær forskole

Lærerinder:

Vakant	1919-1920
Petrea Jensen	1920-1960

Grurup skole

	1910	1933	1962	1980
Argang	1.-7.	1.-7.		
Elevtal	36	54		
Klassetal	2	2		
Lærertal	1	1		

Skoleledere:

Otto Himmelstrup	1840-1843
Jens Henriksen	1845-1872
Ingvar A. Nielsen	1873-1913
I. Lyhne Thøgersen	1913-1939
Vakant	1939-1943
Frits Michael Jensen	1943-1953
H. Vestergaard Jensen	1953-1960

historisk samling, Viborg Amt, 1984

	1910	1933	1962	1980
Argang	1.-7.	1.-7.	1.-7.	
Elevtal	30	57	72	
Klassetal	2	2	5	
Lærertal	1	1	4	

Hvidbjerg v. Å

Skoleledere:	
Hans Pedersen	1832-1843
Peder Nygaard	1843-1875
Jonan Chr. Jensen	1876-1888
Jeppe Hansen	1889-1901
N. Nielsen Hvid	1901-1910
Chr. Peter Madsbøll	1910-1914
Jens Kvejborg	1914-1940
Martin Kristensen	1940-1967

	1910	1933	1962	1980
Argang	1.-7.	1.-7.		
Elevtal	30	22		
Klassetal	2	2		
Lærertal	1	1		

Istrup skole

Skoleledere:	
L. Thomsen	1873-1880
Kristen Kristensen	1880-1892
Jes Thøstesen Holm	1893-1902
Lars M. Eriksen	1902-1907
Axel Nørby	1908-1917
Chr. Pedersen	1917-1925
Chr. Kjeldgaard	1925-1931
Martin Kristensen	1932-1940

	1910	1933	1962	1980
Argang	1.-7.	1.-7.	1.-2.	
Elevtal	41	44	15	
Klassetal	2	2	2	
Lærertal	1	1	1	

Ørum skole

Skoleledere:	
Jacob Svendsen	1828-1831
Anders Pedersen	1831-1842
Anders Kjer	1842-1857
Niels Christensen	1858-1867
Johan Chr. Jensen	1867-1876
Peder Chr. Thøgersen	1876-1884
Kristen Kristensen	1884-1892
Kristen Kristensen	1892-1901
Jeppe Hansen	1901-1916
Peder Andersen	1917-1921
Niels Chr. Bundgaard	1921-1952
Jens Alfred Jensen	1953-1963

	1910	1933	1962	1980
Argang	1.-7.	1.-7.		
Elevtal	14	16		
Klassetal	2	2		
Lærertal	1	1		

Lodbjerg skole

Skoleledere:	
Jens N. Dahl	-1891
Tilly	1891-1898
Niels Nielsen Hvid	1898-1901
N. F. Søndergaard	1902-1905
H. Jakobsen	1905-1907
Niels Chr. Bundgaard	1907-1921
Nielsen-Dybdahl	1922-1926
Jens G. Graversen	1926-1931
Niels Chr. Sørensen	1931-1935
Kristian Filtenborg	1935-1942

Skoleskema og ferieplan i 1901 - og i 1985

1901	Sommer		Vinter	
	II Kl.	I Kl.	II Kl.	I Kl.
Religion	4 1/2 Timer	4 Timer	4 Timer	4 1/2 Timer
Dansk	5 -	14 -	14 -	4 1/2 -
Skrimning				
Regning	1 1/2 -	4 -	4 -	2 -
Historie	1 -	2 1/2 -	2 -	-
Geograf			2 -	-
Indkøbsundervisning	-	2 1/2 -	-	2 1/2
Naturkundskab	-	-	1 -	-
Sang	1/2 -	3/2 -	2 -	1 1/2 -
	<u>9 Timer</u>	<u>27 Timer</u>	<u>27 Timer</u>	<u>9 Timer</u>

Ferieplan for Gymnasiet

1. Juliferie (fra 24. September til 6. januar bygd. ....) 14 dage
  2. Fastelavnmandag - - - - - 1
  3. Sæsonferie (fra onsdag før Røstertid til 3. Sæsondag bygd. ....) 7
  4. Sæsonferie - - - - - 4
  5. Grundlovsdagen - - - - - 1
  6. Kongens Fødselsdag - - - - - 1
  7. 1. Høstledag, uanset bygd eller skole, eller 1. Høst - - - - - 2
  8. Ligeferie (uanset bygd eller skole) - - - - - 6
  9. Sommerferie - - - - - 28
  10. De øvrige dages Høstledag - - - - - 4 1/2
  11. Ferie for Reception for Lærere - - - - - 10
- Tilf. 117 dage.

Klasse- betegn.	1.a	2.a	2.b	3.a	3.b	4.a	4.b	5.a	5.b	6.a	6.b	7.a	7.b		talt	
Elevtal	25	18	18	15	20	18	20	18	18	16	14	18	18			
Dele- timer	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		10	
DAN		8	8	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		76	
KLТ		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		12	
R/M		4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		48	
IDR		1	1	2	2	1	1	1	1	2	2	2	2		22	
SVØ						1	1	1	1							
KRI		1	1	1	1	1	1	2	2	1	1				12	
FOR		1	1	1	1	2	2	1	1						10	
MUS		1	1	2	2	1	1	1	1						10	
ORI				3	3	3	3	3	3						18	
HIS										2	2	2	2		8	
GEO										1	1	2	2		6	
BIO										2	2	1	1		6	
HÅN						2	2	2	2						8	
SLØ								2	2	2	2				8	
HJE										2	2	2	2		8	
ENG		1985/86							3	3	3	3	3	3		18
F/K		200 skoledage											2	2		4
TYS												3	3		6	
SAM. IND.	20	10													20	
Elevske- matimer	20	17	17	20	20	22	22	27	27	26	26	28	28		300	

Sommerferie..... (lø. d. 22.06.) - sø. d. 11.08.
 Efterårsferie..... lø. d. 12.10. - sø. d. 20.10.
 Juleferie..... lø. d. 21.12. - sø. d. 05.01.
 Fastelavn..... ma. d. 10.02.
 Påskeferie..... lø. d. 22.03. - ma. d. 31.03.
 Kristi Himmelfartsdagsferie..... to. d. 08.05. - sø. d. 11.05.
 Grundlovsdag..... to. d. 05.06.
 Sommerferie..... lø. d. 21.06. - (sø. d. 10.08.)

I denne jubilæumsbog er der trukket skolehistoriske linier frem til 1960, hvor Bedsted centralskole blev taget i brug og desuden i tekst og billeder fortalt om skolens første 25 år.

I det følgende skal jeg gøre en slags status over Bedsted skole i dag.

Fra skolens start og indtil 1968 steg elevtallet bl.a. på grund af, at børnene fra Ørum og Svankjær blev flyttet til Bedsted. I perioden 1969 til 1975 lå tallet meget stabilt på 450 elever.

Men fra 1975 begyndte det faldende børnetal at slå igennem i Bedsted skoles distrikt, og elevtallet er faldet støt siden. Skolen har nu i 1985 kun 350 elever og det endda med børnehaveklasseelever.

Skal man foretage en direkte sammenligning, må sidstnævnte elever trækkes ud, og så er skolens elevtal på 320 elever. Vore 350 børn er fordelt på 20 klasser. Skolen er således stadig 2-sporet bortset fra 1. og 10. årgange.

Elevtallet i de enkelte klasser ligger i dag typisk mellem 16 og 20 elever, hvor der tidligere var mellem 18 og 24 elever i klassen. Pædagogisk set kan vi kun være tilfredse med en lave klassekvotient, men da skolens tilladte timetalsforbrug er afhængig af elevtallet, er vi i den situation, at vi kan have svært ved at tildele en klasse med f.eks. 16 elever det ønskede antal timer. Hvis vi kun lige kan opfylde elevernes minimumstimetal, forsvinder fordelene ved den lave klassekvotient.

En nedgang i elevtallet og dermed færre lærtimer på skolen betyder normalt, at timelærere må afskediges, eller faste lærere må forflyttes. Vi har hidtil været i den heldige situation, at naturlig afgang og fraflytning har kunnet udligne nedgangen i lærerstillinger. Skolen har i dag foruden skoleinspektør og viceskoleinspektør 24 faste lærere, 1 fast vikar og 3 børnehavepædagoger.

Medvirkende årsag til, at der stadig er arbejde til alle lærere på skolen, er også, at skolen har en såkaldt satellitklasse udstationeret fra Østermølleskolen i Thisted. Østermølleskolen er en amtskommunal skole for børn

med store indlæringsvanskeligheder. Satellitklassen, der blev startet i 1983, har for øjeblikket 4 elever i alderen 4-11 år. Disse børn undervises dels af lærere fra Østermølleskolen og dels af en af Bedsted skoles lærere.

Ved oprettelsen af satellitklassen var der adskillige skolefolk især udenfor Sydthy kommune, der var meget skeptiske over for projektet. Man mente ikke, at en klasse på skolen kunne ledes fra en anden skole. Men ordningen er blevet en succes, og samarbejdet mellem de to skoler er foregået gnidningsløst.

I 1984 blev der i samarbejde med socialforvaltningen startet en førskolegruppe på skolen. Klassen eller gruppen, der er oprettet i henhold til bestemmelserne om socialpædagogisk bistand til småbørn, har lokaler i den tidligere skoleinspektørbolig, og der er ansat en lærer og en børnehavepædagog til at forestå den specielle undervisning eller træning, som denne gruppe småbørn har behov for.

Ved starten af skoleåret 1985/86 indførtes en samordnet skolestart for børnehaveklasserne og 1. klasse. Den samordnede skolestart skal fra 1986/87 omfatte børnehaveklasse, 1. og 2. klasse.

Nyordningen, der det første år har skullet godkendes som forsøg, indebærer, at de 3 implicerede årgange får en del fællestimer, og alle elever får 20 ugentlige timer.

Det vil føre for vidt at komme nærmere ind på enkeltheder vedr. ordningen her, så jeg skal kun nævne, at vi forventer, at børnene ved denne ordning får en bedre og mere smidig skolestart.

Den øvrige del af skolen "kører" på mere traditionel vis forstået på den måde, at vi i meget vid udstrækning følger skolekommissionens vejledende planer for fag og timetal.

En skole må som en virksomhed ikke blive stillestående ved den opfattelse, at nu går det faktisk godt. Vi må tilpasse os det omgivende samfund og hele tiden arbejde på at gøre tingene bedre.

I 1985 tog vi fat på indskolingsproblematikken, så nu må det være udskolingen der står for tur.

Det er utilfredsstillende både for ele-

BEDSTED - GRURUP SKOLER DE SIDSTE 150 ÅR.

I 1835 er der i følge en gejstlig embedsbeskrivelse 2 skoler (Bedsted og Grurup) i pastoratet. Af sognets 751 indbyggere (1834) er ca. 150 skolepligtige børn, men de har næppe været skolesøgende hele tiden. Kommunens forhandlingsprotokoller, der er bevarede fra 1866 indeholder mange sager vedrørende idømmelse af mulkt for skoleforsømmelser. - Fra Grurup skole er bevaret en protokol fra 1834.

Ved folketællingen i 1845 er der stadig kun én lærer i Bedsted sogn, men i Thisted amts skoletidende fra 1876 nævnes både Bedsted østre og vestre skole. Embederne aflønnes da med hhv. 1220 kr. og 763 kr., men lønnens størrelse skal ses i relation til andre indtægter, f.eks. i forbindelse med kirkelige handlinger.

I kommunens regnskabsprotokol figurerer i 1896 og -97 poster som "tækkearbejde v. skolen 1 kr., gulvsten til skolen 19,20 kr. og lev. af strøsand til skole 5 kr." Ud fra disse oplysninger kan man nogenlunde slutte sig til, hvordan skolerne så ud. Lærerlønnen opgives til 150 kr. pr. kvartal for hvert af embederne + brændseldsgødtgørelse (99 kr.) og fouragegodtgørelse (70,92 kr.). Derudover tjener han 4 kr. ved læsning og kundgørelser og 4 kr. ved rensning af skolens latriner. (Tør man gætte på, at der har været dyrket usædvanlig kraftige grøntsager i skolens have?). For lærerens udgifter til skolemateriel til fattige børn godtgøres 4 kr. I 1898 bevilges lærerne ved de to skoler 15 kr. for aftenskolearbejde, og samme år indkøbes der gymnastikapparater for 9,83 kr. I mangel af en gymnastiksal må gymnastikundervisningen have været henlagt til skolegården.

I 1890 har kommunen søgt skolefonden om et lån på 5.000 kr. til opførelse af en ny skolebygning. Det drejer sig formentlig om østre skole, men da forhandlingsprotokollen for denne periode ikke er bevaret, kan en kontrol ikke foretages her. År 1900 sæl-

ges den gl. skole i Grurup til Peter Bangsgaard for 5.200 kr. og en ny skolebygning opføres. År 1901 er det Bedsted vestre skoles tur. En ny bygning bliver næsten bygget op omkring den gamle. Byggeomkostningerne er:

Sten (Fuglsang, Søvang)	693,-
Murer- og tømrerarbejde	4.500,-
(Henriksen, P.K.Kristensen)	
Støbegods (Johs. Worm)	117,35
Arkitekt (Mads Fuglsang)	40,-
I alt	<u>5.350,35</u>

I årene frem til efter 1. verdenskrig sker der ikke større ting på skoleområdet. Lærerne er de samme gennem hele perioden. Og dog. - Stationsbyen vokser, og stadig flere forældre er utilfredse med at skulle sende børnene den lange vej til de eksisterende skoler. Resultatet bliver, at der oprettes en privatskole, som får til huse på Ørhøj bakke syd for jernbanen.

De følgende årtier er beskrevet i en artikel i Bedsted-bogen fra 1982, som kort refereres her:

I 1913 er elevtallet i privatskolen vokset til ca. 40 (se Bedsted-bogen s.43), og skolen flyttes til større lokaler i det nuværende "De gamles hjem" (Se "Jul i Thy 1984, s. 44). - I 1919 indvies en ny kommuneskole i byen (Stationsbyskolen, der nu er blevet til "Plejhjemmet Midtth"). Privatskolen nedlægges, og Østre skole omdannes til et asyl for mindrebedmødte. - 1919 er også året, hvor forskolerne i Habæk og Hunskjær bliver taget i brug. Fra 1919 kaldes Vestre skole for Kirkebyskolen.

Under 2. verdenskrig var Stationsbyskolen beslaglagt af tyskerne, og undervisningen måtte henlægges til nødlokaler. De yngste årgange undervistes i en jernbanevogn, placeret ved Alfred Kjærgaards ejendom (se Bedsted-bogen s. 45). De ældste elever gik i skole i en lagerbygning, der endnu eksisterer og ligger umiddelbart nord for Andelsbankens parkeringsplads.

I 1958 fik vi en ny skolelov, og denne lov gav baggrunden for et nyt stort skolebyggeri i Bedsted.

Den 7. november 1960 var næsten 500 mennesker samlede til indvielsesfest i

den nye Bedsted Centralskoles kælder. Fem gamle skoler - Stationsby-skolen, Kirkeby-skolen, forskolerne i Habæk og Hunskjær og Grurup skole var blevet samlet til én stor, og tidens krav til et moderne kommunalt skolevæsen var til fulde blevet opfyldt.

Leder af arbejdet med at splejse de gamle skoledistrikter sammen til en enhed blev skolens første skoleinspektør, Arnfred Bitsch (nu skoledirektør i Ålborg). Han medbragte forfriskende nye ideer fra den tids mest avancerede skolevæsen, Glad-saxe. - Nu kunne børn i Bedsted endelig blive undervist i et skolekøkken og en sløjdsal, og man behøvede ikke længere rejse til Hurup eller Hvidbjerg, hvis man ville fortsætte skolegangen efter 7. klasse. Disse første år i 60-erne var på mange måder spændende pionerår, både for elever og lærere.

Efter indgåelse af skoleforbund med Hvidbjerg-Ørum-Lodbjerg kommuner voksede skolens elevtal til ca. 450 i slutningen af 1960-erne. Man forstår, at folkene fra de vesten-ås sogne nærede betænkeligheder ved at sende deres børn til en efter landsbyforhold meget stor skole, men efter en forsigtig tilnærmelsesperiode er samarbejdet forløbet usædvanlig gnidningsløst. I dag vil børn og forældre med samme selvfølgelighed sige "vores skole" om de bor i Bedsted eller Svankjær. Dette frugtbare samarbejde var en vigtig forudsætning, også da idrætshallen skulle rejses.

Væksten i skolens elevtal nødvendiggjorde flere tilbygninger gennem årene. Lærer Dybdahls bibliotek, som han havde kølet for, siden det kunne rummes i et klædeskab, fik nye, store lokaler, og en ny gymnastik- og festsal med moderne sceneforhold blev opført. Skolens inspektør fra 1964, J.K. Kristensen havde tidligere været formand for Dansk Amatør Teater Samvirke, og for ham var det en hjertesag at få skabt gode muligheder for dramatisk udfoldelse i Sydthy. Da Morsø-Sydthy teaterkreds dannedes i midten af 70-erne, blev Sydthy-forestillingerne opført i kommunens bedste teatersal, på Bedsted skole. Havde Bedsted-borgerne (og andre

Sydthy-beboere) kendt deres besøgstid og var sluttet bedre op om teateraftnerne, kunne vi endnu i dag have glædet os over kongelig skuespil-kunst i Bedsted.

Salens store nordgavl kunne ikke modstå den kraftige storm den 24. nov. 1981, og ved sammenstyrningen blev scenen totalt knust, men helt i "JK's" ånd er der nu genopført en scene med tidssvarende faciliteter.

Folkeskolens udvikling i Bedsted er et stykke spændende lokalhistorie.

Uffe Larsen.

FRA BEDSTED-GRURUPS SOGNERÅDS FORHANDLINGSPROTOKOL.

1872: "Angaaende Skolelærer Nørby har begjort nogle Bøger. Sogneraadet kunde ikke gaa ind paa at forskaffe saa mange Bøger, som der er opskreven, da det er saa mange paa een Gang, men nogle af dem som mangler meest at forskaffe nu og saa siden at forskaffe nogle flere."

1873: "Angaaende Grurup Skolelærer Embede om Fourage, som Sognet holder paa at skulle beholde, da Skoleloden er fløttet og er meget bedre end den gamle Skolelod, som han var kaldet til, da der paa dette Stykke Jordlod kan gøt holdes 3 Køer og nogle Faar.

1878: er sogneraadet enige om til Grurup skolelærerembede at stemme på
Lærer Nielsen af Grurup nr. 1
Lærer Nørby af Bedsted nr. 2

Entreprice.

Tilbud (møttel Tilbud) ønskes paa
Ejendomme af en Skolebygning i
Bedsted og kan indgives til under-
skrevne Sogneraad inden 15. August
d. N. Tegning og Konditioner ligger
fra 8te til 14de August til Ojersgh
i Bedsted Skolelærergaard.

Bedsted Grurup Sogneraad, i Au-
gust 1891.

B. S. V.
Rud Rudsen.

"INDEN FOR MURENE"! ?

Dette afsnit af jubilæumsbogen skulle - ifølge den tildelte opgave - handle om nogle spændende ting, der skulle kunne hentes ud af lærerrådets protokol i 25-års perioden. Hvis vi vil drage paralleller fra de ting, som Uffe Larsen i det foregående har berettet om degne, der udøvede trolddomskraft, gjorde kreaturer syge eller raske og risikerede at blive - eller blev - brændt derfor, så må vi erkende, at vor tids historier virker noget mere blege.

Jeg vil alligevel i det følgende lade protokollerne hjælpe mig til at erindre ting, der for mig - og forhåbentlig for andre - kan synes mindeværdige.

Det første lærerrådsmøde på denne skole må vist være et passende sted at begynde:

Måndag den 21. august 1960:

"Samtlige lærerrådets medlemmer samledes for første gang til møde på den nye centralskole kl. 9. Da ingen lokaler endnu var færdige forlagdes mødet efter en kort gennemgang af skolens lokaler til alderdomshjemmet (kommunekontoret). Her bød formanden velkommen specielt til skoleinspektør Arnfred Bitsch og fru Kirsten Bitsch samt til lærer Carl Overgaard Nielsen, de eneste nye faste lærerkræfter, der på dette tidspunkt var tilgået kommunen."

Vort ophold i lærerværelset denne morgen blev altså ret kortvarigt, og også børnene måtte styre tålmodigheden endnu nogle dage. Men endelig lørdag den 27. august kl. 9 kunne lærerne finde deres pladser på lærerværelset, der da var halvdelen af lokalet, som amtsklassen nu har til huse i. Den anden halvdel (nærmest aulaen) var kontor for skoleinspektøren, og dertil kom et lille tekøkken (hvor der snart blev lavet masser af kaffe) - altsammen meget dejligt til den lille flok lærere, der startede på skolen den følgende mandag, og som foruden de nævnte 3 nye lærerkræfter bestod af Harald Vestergaard Jensen, Niels Dybdahl, Dagmar Jensen og undertegnede samt nogle vikarer. Jeg burde naturligvis kunne huske navnene på disse sidste. Men

der var i de første år en hel lille flok vikarer og faglærere, der var her i kortere eller længere tid, og det kniber med at huske, hvem der var her hvornår. Et lille hold af disse skiller sig dog ud fra mængden (måske fordi de var de første?): Leif Esper Andersen, der senere blev forfatter, men som døde i en ung alder. Else Roslev og Frede Linz Pedersen, der senere blev gift og blev lærere ved Breum skole i Salling og Ellen Mors. Jeg tror, de havde megen støtte og fornøjelse af hinanden. Nu og da tiltog de sig måske også visse friheder i deres skolearbejde, som vi, der gerne ville satse på en fremtid i Thy, betænkte os lidt på, men det var da i al uskyldighed og kun til lidt ekstra fornøjelse for børnene, dem selv og os andre.

Inden børnene mødte mandag den 29. august kl. 9, havde såvel lærerne som især den nye skoleinspektør haft særdeles travlt. Der var lagt skoleskema, bestemt ringetider, arbejdet med ordensregler, indkøbt lærebøger og meget mere, og endelig kunne man så tage det nye "høsehus" i brug. Skolens arkitektur blev jo diskuteret en del, men det viste sig hurtigt, at bygningernes indretning var meget hensigtsmæssig. Ret så hurtigt viste de sig dog at være for små. Allerede til lærerrådets møde den 9. september 1960 forelå tegningerne til 3. etape af skolebyggeriet, og det varede jo ikke længe, inden også fløj 3 med klasserne 12 - 16 + fysik var en realitet. En lille sag fra den 24.11.60 fortæller lidt om prisudviklingen i de 25 år: Der er omtalt en vikartimeløn på 9,46 kr.

Et tilbagevendende emne er den årlige udflugt. I 1961 var 1.-2.-3. klasserne på tur til Vildsund. 4.-5.-6. klasserne til Silkeborg og Himmelbjerg, mens 7. klasse var på cykeltur med skoleinspektøren.

Udflugterne var jo et levn fra de gamle skolars tid og en oplevelse, man så frem til med spænding og senere kunne glæde sig over og snakke om længe.

Vi husker da endnu, hvordan vores dreng på en sådan udflugt til Toftum Bjerge markerede sig ved at ryge på enden i et vandbassin, og hvordan fru Vestergaard - som den erfarne

lærerkone - reddede situationen for os. Hun havde da naturligvis et par bukser med i tasken for samme tilfældes skyld, og dem fik knægten så på.

Efterhånden vandt bilismen jo frem, og nogle år senere fandt man, at denne tradition havde overlevet sig selv. Nu har vel lejrskolerne - kortere eller længere - sammen med enkelte ekskursioner overtaget lidt af ånden i udflugterne: Den fælles oplevelse, eller som det vist hedder på nudansk: Det sociale samvær, men der er lagt et mere pædagogisk indhold i disse ture, så de nu er en udbygning af det almindelige skolearbejde.

Også lærerne tog på udflugter dengang. Det var mere overkommeligt at få samling på hele flokken, da der ikke var så mange. Senere, da lærerkollegiet blev større, kneb det at få alle med, og da tanken med disse ture primært var at styrke sammenholdet i hele flokken, så er der efterhånden blevet lidt langt imellem dem nu.

Adskillige gange kan man i protokollerne støde på et af skolens smertensbørn: Morgensangen. I 1960 havde vi voksne vel endnu en nogenlunde klar erindring om det sammenhold omkring kulturelle og nationale værdier, der kom til udtryk gennem fællessang under krigen. Selv kan jeg endnu næsten føle min egen begejstring, da jeg den første morgen på seminariet deltog i den fælles morgensang. Tænk, at jeg de næste 4 år kunne starte min dag på den måde. Jeg følte det som et privilegium. En sådan begejstring kan ikke vedligeholdes år efter år, men den har nok alligevel været en slags baggrund for voksnes ønske om at føre nogle sangværdier videre til nye generationer. Nuvel, hverken voksne indbyrdes eller børn indbyrdes føler glæde ved de samme ting, og det er helt urealistisk at tro, at vi bare kan tralle videre på de gamle viser generation efter generation. Ifølge protokollen har morgensangen mange gange voldt problemer. Den har været afskaffet helt. P.T. har vi fællessang en dag om ugen. De forskellige klasser foreslår sangene på skift, men det må vist siges, at de yngste elevers forslag er dem, der er nærmest ved at få en

klang af begejstring i sangen.

Der er naturligvis en mængde sager, der kunne skrives om:

Udstilling af eleverarbejder fra manuelle fag. Dårligt klima på skolen p.g.a. statisk elektricitet. For megen sol i klasseværelserne. Uddeling af flidspræmier, - senere afskaffelse af samme. Hele skolens udbygning med den store gymnastiksal, fløj 4, biblioteksfløjen og den lukkede gård. Skolens udsmykning med kunst (hvor nogle enkelte af kollegerne har gjort et stort anerkendelsesværdigt stykke arbejde) - og mange andre emner kunne tages frem ved en sådan lejlighed, men begrænsningens kunst må heller ikke glemmes. Selv om jeg selv igenem de 25 år har været med i det lærerkollegium, som protokollen også fortæller om, så vil jeg gerne have lov at sige til sidst, at omend der jævnligt er berettet om sager, der nu synes at være bagateller og måske også dengang har været det, så fortæller den mest om, hvordan en flok lærere gennem årene og gennem til tider lange debatter har anstrengt sig for at medvirke til at Bedsted skole skulle blive både et godt sted at lære, men også et godt sted at være.

Sv.E.Primdal

Skolekomedie i den lille gymnastiksal o. 1964. "Skuespillerne" er: Otto Heeager som troldmanden Nuredin, Hans Kortbæk som Aladdin, Connie Facius som prinsesse Guldnare.

EN STILLE TIME I SKOLEN.

Der er ingenting i verden så stille som en skole uden børn. I en week-end-stille skole kan man føle sig som Palle alene i verden eller som fodgænger på en motorvej, en billos søndag i 70-erne.

Lad os gå en skumringsrunde søndag eftermiddag, få timer før børnebølgen kommer rullende mandag morgen.

- Vi går ind ad døren nær lærerværelset. Løfter vi hovedet, møder der os et smukt syn. Over garderoben hænger ringe med vædede billeder - minder fra emnedage, hvor skolen boblede af virkelyst. Gennem svingdørene som i en western-saloon, kommer vi ind i aulaen, hvor yndefulde græske Thorvaldsen-piger gennem 25 år har søgt at vænne et barneøjeblik til klassisk skønhed. Måske ser vi pigerne så tit, at vi slet ikke ser dem! Efter at være basket videre af det næste hold svingdøre kommer vi til amtsklassen. Her boede engang en skoleinspektør, men stedet er meget sjovere og hyggeligere nu - en lille-verden for små mennesker, der trives i trygge omgivelser. I et stort spejl på væggen kan man nyde synet af sin smukke tvillingbror. I det næste, store rum (de gl. nr. 6 og 7) må der være kirkesal, for der hænger et stort skib under loftet. Drabelige vikingskjolde langs rælingen lader os ane, at det ikke er nogen særlig stiftfærdig "menighed", der holder til her. Nej, det er små vikinger fra indskolingsgruppen (l. kl. og bh.kl.), og de har vældig energi til et erobringstogt til Fremtidsland. Mon deres høvdinge kan holde tempoet?

Vi krydser gangen og besøger børnehaveklassen, der nu skal gå i ledtog med de ét år mere erfarne, så overgangen til den "rigtige skole" lettes. I bh-klassens glade lokaler var der engang omklædningsrum til den lille gymnastiksal. Nu er her den hyggeligste lille lejlighed med legeplads udenfor. Men i dag er det en Tornerose-verden. Selv dukkerne i sengen har lukket øjnene.

Skolekøkkenet var skolens stolthed ved indvielsen i 1960, og stedet ser ud som dengang, men nu har de 18

spiraler bordet rundt snart glødet for sidste gang, for en modernisering forestår. Det er vist ikke mange komfurer i børnenes hjem, der når et 25-års jubilæum inden udskiftning. Nabo til skolekøkkenet - i den gamle sløjdsal - står 9 symaskiner på geled og fortæller, at vi befinder os i håndarbejdslokalet. Koboltblå hejselamper giver et bedre arbejdslys end i skolens andre lokaler, og røde og blå mariehønseskåle på bordene vidner om, at syningens kunst ej blot er for piger.

Nået til enden af gangen står vi ved det store vindue ud til verden. Når skolebusserne holder under vinduet i morgen tidlig, vil de - som hvalen i den hellige skrift - tømme bugen for menneskeligt indhold. Og alle de små Jonas'er lader sig villigt sluge igen efter skoletid. Men vejen til friheden kan være lang, for man må hele vejen op gennem aulaen for at komme med bussen. Ca. 60 km omvej om året kan det blive til, hvis man har nr. 1 som klasseværelse. 4.b i nr. 2 har udtænkt et katapultsystem til input af elever gennem vestvinduet og en glideslidske til output efter skoledagens slutning.

Tilbage i den lille gymnastiksal - undskyld, indeopholdsrum med kiosk - fanges blikket af store havbilleder af strandinger o.s.v.. Hvad er motiveringen for, de hænger i vores "landkrabbeskole"? Jo, vores skoledistrikt er stort. Engang blev det spået, at havet ville nå helt til Bedsted, men nu er det faktisk Bedsted, der når helt til havet, selv om Lyngby-præget på skolen er beskedent. En elev i 8.kl. er ene om at repræsentere det lille fiskersamfund. Havbillederne skildrer en barsk fortid, hvor der kunne være trængsel ved redningslinen under en storm. Der er også trængsel, når kiosken åbner, men det er for at nå frem til bagerens fristende grovboller.

Næste stop er den store gymnastiksal, skolens festsal, der samtidig er Sydthys bedste teatersal. Den står faktisk og venter på, at Sydthy-borgerne skal blive teatertossede.

Fra festsalen passerer vi udstillingsgangen, hvor skiftende professionelle billeder hænger side om side med "elevkunst" fra formningstimerne.

Denne gang er ofte værd at dvæle ved, og er man ikke kunstinteresse- ret, kan man nyde synet at en lille afrikansk sø - akvariet med ciklider fra østafrikanske søer.

Vi står nu for enden af en lang gang, der fører næsten helt til Østjylland. Ca. 80 skridt er der til sanglokalet. Det er måske forklaringen på, at sanglærerne så hurtigt slides op i Bedsted. Maleren har ellers "afkorte- tet" gangen med en varm, rød far- ve på endevæggen, der lokker med et billede af El Dorados guld. Under- vejs til guldet passerer vi enkle, men følelsesladede Freddy Eriksen-litogra- fier. Midtvejs stopper vi op i biolo- gilokalet. Her må de udstoppede mu- mier konkurrere med Gramstrups de brogede uden for vinduet. De sidste er ikke spor udstoppede. Alligevel er det en fryd at opleve de små ele- vers møde med dette zoologiske mau- soleum.

På de gamle kort uden for geo/bio- lokalet er der endnu vand i Sjørring sø. Kortenes rammer kan også for- tælle en historie. De var noget af det sidste, Bedsteds "fine snedker" (møbelsnedker Christensen) nåede at lave inden sin død.

Selv i sløjdsalen er der stille, så kollegerne har nok ikke plads til fle- re møbler derhjemme.

I sanglokalet hænger der et smukt "hjemmelavet" billedtæppe med men- nesker, der vandrer op og ned ad tonestier. - Nummer 21 er den øst- ligste forpost. Her kan være lidt koldt om vinteren. Det skyldes den tynde østvæg, der står som et minde om en tid, da vi troede, skolens vok- seværk skulle fortsætte, så mere byg- geri skulle kobles på. 10.kl. bor her, med pyntelige tørre blomster i loftet. Er det de kønne Hans Bendix og Sikker Hansen-piger udenfor på gan- gen der har vænnet de unge menne- sker til at have smukke ting omkring sig?

I formningslokalet har 2.b ophængt en festlig afrikansk hær. De små ele- ver har endnu fantasiens nådegave i behold, men allerede i 4.-5.kl. er de umiddelbare udtryksformer på re- tur, ser man på de næste tegninger. Inden vi forlader marathongangen, skal vi finde et hemmeligt rum. Døren mellem D og 21 fører ned til et

ukendt beskyttelsesrum. Herfra fø- rer krybegange rundt under skolen. En 5.kl. på besøg sidste år havde vældig lyst til at undersøge, hvor man kunne dukke op, hvis man fulg- te gangene.

Rygegangen er stedet med de mange muligheder, som venter på at blive udnyttet. Sammen med Grønnegården med vores dejlige sten-pigehoved kunne denne gang danne rammen om kunstudstillinger og meget andet. Det kunne være en begyndelse, om man lavede en samlet udstilling af alle de billeder, der i de seneste år er hængt op på skolens gange. Man ville undres over mængden og forhå- bentlig føle et savn, hvor skilderier- ne var hentet fra.

Biblioteket er et drømmeland med bøger, der kan bringe os langt på fan- tasiens vinger. Når man ser, hvor stor en samling, Dybdahls bogskab er blevet til, så forstår man godt den lille purk, der faldt i staver over, at ham Gyldendal har skrevet så mange bøger! Ca. 30.000 bøger vandrer over udlånsskranken hvert år, så endnu er vi ikke slået ud af konkurrerende medier.

Vores lille Risø, fysiklokalet, hvor vor tids alkymister blander ofte ilde- lugtende væsker, er placeret ude i den østlige ende af fløj 3. Man tæn- ker som Niels Hausgaard: Vi kan godt gå ind for atomkraft, bare det place- res i den østlige ende af landet! På vej tilbage til vort udgangspunkt passerer vi nr. 11, endnu en data- verden i svøb, men med vokseværk. Efter nytår bliver de fire datamater til otte. Kommer vi engang til at op- leve, at skolebiblioteket og datarum- met må bytte gårde af pladshensyn? Vi må håbe, der bliver plads for fantasi og drømme i den fagre nye EDB-verden.

Næste lokale er klinik - ikke med mænd i hvide kitler, men med tilbud om hjælp til bedre at kunne jonglere med bogstaver og tal.

Vores rundgang slutter, hvor den begyndte, ved lærerværelset og kon- torerne, men i dag er det elevernes verden, der har vores interesse. Vi skal dog lige lægge mærke til et par små billeder uden for lærerværelset. Leif Esper Andersen er de signerede - én af de mange voksne, der gen-

nem de 25 år har haft deres gang på skolen, og samtidig forfatteren til nogle af de fineste børnebøger, der er skrevet siden 1960. "Heksefeber" er én af dem, og den fik Danmarks Lærerforenings pris, som den bedste børnebog i foreningens jubilæumsår. Det er tid at gå hjem og forberede hverdagen i morgen. Lad os gå ind i den nye uge med en gammel kinesisk vismands ord i tankerne: At lære uden at tænke har ingen værdi. At tænke uden at lære er farligt.

Uffe Larsen.

EN GANG THYBO - ALTID THYBO

Enkelte klasser har forsøgt at vedligeholde forbindelsen indbyrdes efter endt skolegang i Bedsted. Bedst er det nok lykkedes for årgangen, der tog realeksamen i 1966. En vandre-bog blev sat i cirkulation mellem 66-erne og deres klasselærer, Sv. E. Primdal, og det lykkedes at få bogen til at overleve de første "flakkeår", hvor brevskriverne flytter meget rundt. En årlig sammenkomst har bidraget til at styrke sammenholdet.

I anledning af udgivelsen af dette jubilæumsskrift har vi fået lov til at kikke brevskriverne (en vandre-bog er nærmest en roterende brevsamling, der suppleres, hver gang et medlem har bogen) over skulderen. At gennemlæse bogen på en aften føles som at stå i en teaterkulisser og se 20 år af en flok menneskers liv passerer revy over scenen. Familiestoffet fylder selvsagt meget i bogen, men det skal ikke blottlægges her. I stedet vil vi fæste os ved andre indtryk.

"En gang thybo, altid thybo" er et citat fra bogen, og det illustrerer ganske godt den hjemstavnsfølelse, der også præger 66-erne. Mange thyboer vender hjem efter år ude i den store verden. Se blot på følgende citater fra 66-ernes skriverier:
"Alle er så frygtelig snobbede her, og det smitter, så vi har tænkt os at flytte lidt længere nordpå." - En anden skriver: "Vi har altid drømt

om at se noget mere af Danmark end Thy". Samme brevskriver, et par år senere: "Vi er flyttet fra Århus til Thisted". - "Vi savnede landet og den fri natur, så vi flyttede tilbage til Thy." - "I Ålborg var der ikke så store muligheder for fritidsfiskeri, men her har NN jo fjorden, hvor han fisker lidt med net og ruser." - "I 76 flyttede vi til Thy, hvor vi købte halvpart i fars gård." - Også i Vendsyssel kan thyboen dog trives: "Årsagen til, at vi flyttede herop (til Vendsyssel) er, at vi blev træt af Sjælland. Vi savnede den menneskelige kontakt, der er i Jylland." Samme brevskriver konstaterer om den gamle klasse: "Vi bor nu alle i Jylland."

Med alderen og større modenhed vokser en erkendelse af, at tilværelsen er mere sammensat, end man troede i de første himmelstormende år, hvor nogle af indlæggene præges af skræmmende meninger.

Følgende citat er fra de senere år: "Hvor jeg arbejdede, mødte jeg mange forskellige mennesker, også nogle, der havde det dårligt - efter danske forhold. Vi fik mange, som havde det psykisk dårligt. Der er nu altså ikke "arbejde nok til dem, der vil arbejde", som Hausgaards sang hedder."

Vi lykønsker 66-erne med sammenholdet gennem vandre-bogen i en tid, hvor brevskriveriet beklageligvis får stadig ringere kår. Til andre årgange kan vi sige: Det kan godt lade sig gøre at starte en vandre-bog, selv om man forlod Bedsted skole for år tilbage. - 66-ernes årlige sammenkomst kunne måske også give os på skolen idé til at holde en årlig åbent hus-dag for "gamle" elever. For de "nyligt afgæde" er skolefesten en mulighed for gensyn.

Nærmest kommende skolefest afholdes den 26. og 27. februar 1986.

Uffe Larsen.

*66-erne:

Astrid Pedersen, Rita Stücker, Mona Hove, Inge Lise Lodahl Andersen, Else Marie Vestergaard, Tove Andersen, Kirsten Johannesen, Marie Kjeldsen, Birgit Frost, Hans Kortbæk, Ulrich Nesager Nielsen, Knud Ole Henriksen, Niels Rask Nielsen.
Klasselærer: Svend Erik Primdal.

Nogle elevers mening om skolen

AT GÅ I SKOLE I 1985.

Vi synes, 1985 er et godt år at gå i skole i, fordi der ikke er nær så strenge ordrer som tidligere. Selvfølgelig kan lærerne være strenge engang imellem, men det kan vi også. Ellers synes vi godt om skolen.

Bedsted Skole er ikke så moderne, men den holdes godt i stand. Klasseværelserne virker gammeldags p.gr.a. den lille støtte, kommunes yder. Vi synes, der skulle gøres mere på skolen, da vi skal gå her i 9-10 år. Man kunne hvert år få en kunstner til at udsmykke skolen.

Sammenholdet mellem elever og lærere er noget af det bedste på Bedsted Skole, fordi det er en lille skole, hvor alle kender hinanden.

Skolen er et lærested - et værested - for dig og mig.

Lærestedet er fag, timer.

Værestedet er kammerater, leg og snak - et hyggeligt sted - men det kan også være uvenner, drilleri, strid og hærværk.

I skolen - mellem mange mennesker - kan man være glad, ked af det, ensom, vel tilpas eller i godt humør.

Hvis vi alle samarbejder, er skolen et rart sted, som vi ikke kan undvære. / 5.a

Jeg kan bedre lide at gå i 2.klasse end i 1.klasse, for i 2. lærer man mere. Jeg synes, vi skulle have lidt flere gymnastiktimer og regnetimer. Jeg kan godt lide at lave skuespil i skolen. Jeg synes også, det var sjovt, dengang, vi var henne ved hr. og fru Thomsen. Der kunne godt være morgensang to gange om ugen, for det er nemlig sjovt at synge.

Anne Godiksen, 2.a.

Skolen i 25 år.

Vi ved jo alle, at tiden går,
og pludselig er der gået 25 år.

Skolen er blevet ældre, men mere moderne
med video, data og fjerner.

Eleverne råber og skriger og ler,
mens læreren står og tysser og be'r.

Det var alt, hvad jeg fortælle ville
om denne lille skole-grille.

Monika H. Jensen, 8.b

Pigerne i aulaen.

Gymnastik - fra militærøvelser til leg -

19/8 -19

Øvelser.

Maa- ned	Gymnastik (Vaabenøvelser)		Friluftsløge, Boldspil (Skarpøkytning)		Badning og Svømning		Ialt Øvelses- timer
	Datum	Antal Timer	Datum	Antal Timer	Datum	Antal Timer	

GYMNASTIK I SKOLEGÅRDEN.

I 1901 indskærper kirke- og undervisningsministeriet, at der bør øves gymnastik med drengene én time hver skoledag, når skolegangen indskrænkes til enkelte dage om ugen.

Samme år oplyses det fra skolekommissionen for Hassing-Refs herreders provsti, hvilke gymnastikredskaber, der skal forefindes ved skolerne: Klavrerredskaber dannet af fire høje opstandere med vandret overligger, der er forsynet med fornødne kroge, hvori redskaberne kunne ophænges. Af klavrerredskaber bør foreløbig anskaffes:

1 klavrestang, 2 glatte klatretov (til erstatning af tidligere knudetov), 1 trapez, 1 sæt ringe. Anskaffelsen af rudedstigen kan udsættes, indtil skolen får en lærer, der kender øvelserne i dette redskab.

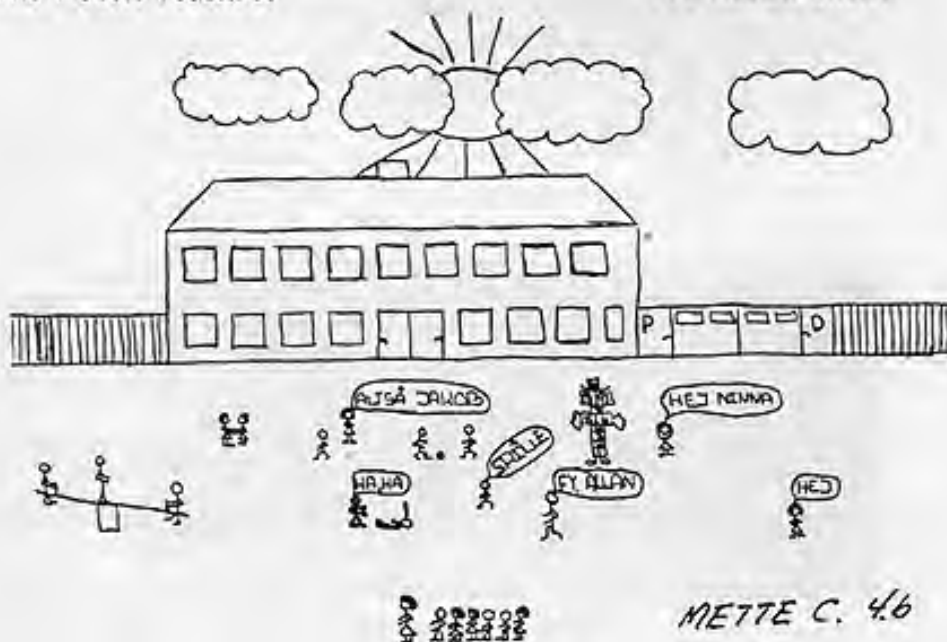
Endnu i 1918 mindes man om, at gymnastikken oprindeligt var en træning i militære færdigheder.

Notat i Grurup skoleprotokol, 1905:

Gymnastik i skolegården

Fra Habæk Skole.

METTE C. 4.6

2.b

Maria

Jakobs drøm

Tegninger af Pia Søndergaard (Maria og Adam og Eva), Gert Olesen (præsten og Isak), Bettina Christensen (Jakobs drøm) og Anne-Dorte Poulsen (Jesu dåb).

ver, forældre og lærere, at vi ofte må opleve, at mange af vore ældste elever mister lysten til skolearbejdet og ofte møder med den indstilling, at tiden bare skal gå med et minimum af engagement. En sådan indstilling kan i høj grad ødelægge skolegangen/undervisningen, for elever, der ønsker, at få udbytte af det 10. år, og den er medvirkende til at ødelægge denne årgangs omdømme både i og uden for skolen.

Vi må snarest finde en form, så 10. klasse får indhold og mening både for elever, der ønsker at forbedre deres boglige kundskaber og for elever, der måske bare venter på, at året skal gå, så de kan få lov til eller mulighed for at komme ud i erhvervslivet.

Der har i de senere år været talt og skrevet meget om det uheldige i skoledagens meget stive opdeling i 45 minutters lektioner. Adskillige steder forsøger man med en mere smidig ordning med andre lektionslængder. På Bedsted skole har vi drøftet mulighederne for indførsel af en ordning med moduler på evt. 20, 40 og 60 min., men dels giver de meget faste ind- og hjemkørselstider på VAFT og SKT ruterne problemer, og dels er der nok ikke enighed blandt lærerne om værdien af en modulordning. Det længste, vi indtil nu er nået på dette område er, at skemalægge flest mulige dobbelttimer i 3. og 4. time og så undlade frikvarteret mellem disse timer. Forøvrigt en ordning, der ikke er udelte tilfredshed med blandt skolens lærere.

I foråret 1985 blev der anskaffet kostbart dataudstyr til kommunens skoler. Alle skolens lærere deltager i dette efterår i et 36 timers kursus for dels at drøfte det holdningsmæssige vedr. dette nye undervisningsmiddel og dels at lære at bruge udstyret i undervisningen.

Nogle mener, at den dataformidlede og datastyrede undervisning på det nærmeste vil revolutionere undervisningen, andre er af den opfattelse, at datamaskinerne kan sidestilles med båndoptager og videoudstyr, altså blive et nyttigt hjælpemiddel i undervisningen. Endelig er der skeptikere, der mener, at dataapparatet er et modefænomen i stil med sproglaboratorierne i 70-erne.

For mig er der ingen tvivl om, at skolen skal give eleverne et vist kendskab til datamaskinernes formåen og lære dem at have en både kritisk og afslappet holdning til disse maskiner. Jeg er også overbevist om, at datamaskinerne rigtigt anvendt vil kunne forbedre effektiviteten i undervisningen på en mængde områder. Hvilken indflydelse datamaskinerne vil få på fremtidens skole, er der som nævnt uenighed om, men alle er vist enige om, at datamaterne kun må blive et hjælpemiddel, der aldrig må erstatte lærerne i undervisningen.

Skolen er en servicevirksomhed og må som sådan give brugerne den bedst mulige ydelse. Vi skal selvfølgelig levere en kvalificeret grundydelse i form af undervisning, opdragelse og pasning. Men jeg håber også, at de såkaldte sekundærydelser, forældrekontakten, livet i skolegården, skolens udseende, vikarordning o.s.v. må være i orden, og at Bedsted skole må være et sted, hvor elever, forældre og ansatte må befinde sig godt.

Elvin Jakobsen

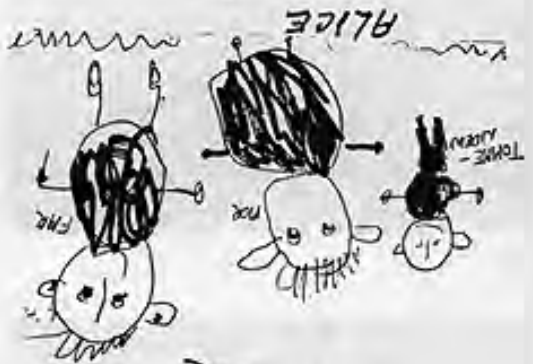
BEDSTED SKOLES "MASKINPARK"

1960.

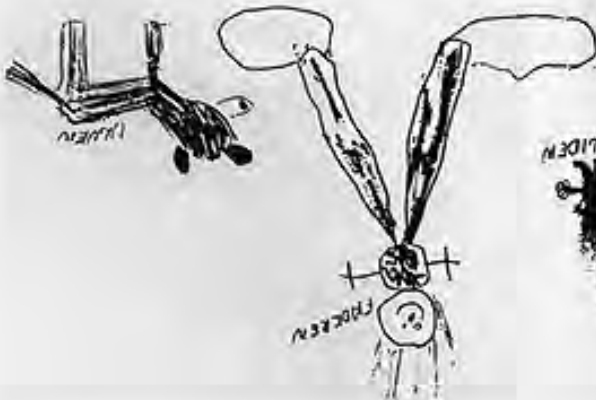
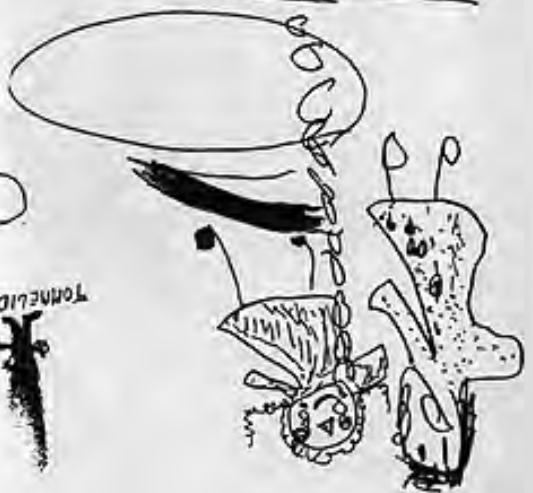
En 16 mm stumfilmfremviser, købt brugt lige efter krigen - af Bedsted-Grurups skoler i fællesskab. Desuden en håndrulle - spritduplikator og en meget moderne duplikator med håndsving!

Børnehaveklassen tegner eventyr

ANNE LIZ E

Hverdag i
indskolingsgruppen
(amtsklassen,
børnehaveklassen
og 1. klasse)

Hverdag i
indskolingsgruppen
(amtsklassen,
børnehaveklassen
og 1. klasse)

SKOLENS KLASSER - SEPT. 1985

FØRSKOLEGRUPPEN:

Stående: Kim Simonsen m. Linda Sloth på armen. - Siddende fra venstre: Aase Poulsen, Karina Øster, Kennet Mortensen, Hans Rasmussen.

AMTSKLASSEN:

1. rk. fra venstre: Maren Sonnesen, Helle Lauridsen, Mette Knudsen, Gertrud Søndergaard. 2. rk.: Marie Thomsen, Ida Krabbe.

Bh.kl. A+B:

1. rk. fra venstre: Else Lynge, Tina Bangsgaard, Jakob K. Jensen, Thomas Damsgaard, Annelise K. Piet, Torben Vang, Birgitte F. Pedersen, Thomas Frimor, Alice O. Jensen, Jan Nielsen, Annette Sohn. 2. rk.: Martin Nielsen, Morten M. Andersen, Anja N. Søndergaard, Ane H. Jessen, Heidi L. Jensen, Anders Svankjær, Lars Peter Larsen, Jacob L. Jensen, Rune H. Lauridsen. 3. rk.: Kasper Pedersen, Niels Dahlggaard, Peter Jensen, Louise Poulsen, Tanja F. Sørensen, Elisabeth Poulsen, Kristian W. Hornstrup, Lene Poulsen, Benedikte K. Moser, Martin K. Bertelsen, Helle Madsen, Tom Nielsen.

1. kl.:

1. rk. fra venstre: Joan Marie Pedersen, Rikke Seggaard, Maj-Britt Johannesen, Kristian Poulsen, Rasmus Vangsgaard Nielsen, Tommy Norre Christensen, Eva Kim Christensen, Kirsten Steffensen. 2. rk.: Mona Pedersen, Kristian Nørgaard Toft, Helle Bredahl Nielsen, Eva Bettina Vangsgaard, Hardy Vilhelm Moser, Anders Leegaard Riis, Louise Kiltgaard Møller, René Hedegaard. 3. rk.: Christine Eriksen, Jakob Harregaard, Erik Nørbjerg, Jakob Esmarch, Aron Hamann, Birgitte From Høve, Johnny Larsen, Sandy Lejstrup, Vikki Mogensen.

2.a:

1. rk. fra venstre: Lars N. Søndergaard, Thomas K. Andersen, Anders Madsen, Thorben N. Jensen, Hans Christian Christensen, Poul G. Lauritsen, Ruth Thomsen. 2. rk.: Trine K. Nielsen, Karen Godiksen, Christina K. Pedersen, Lone Sch. Poulsen, Anne Godiksen, Dorte K. Tandrup, Mariann S. Pedesen. 3. rk.: Verner Thomsen, Marie W. Christensen, Sine F. Larsen, Anne Sophie Eriksen, Anna Moeskjær, Mette S. Nielsen.

2.b:

1. rk. fra venstre: Pia Søndergaard, Anne Mette Skov, Bettina Christensen, Vivi Nielsen, Mogens Nielsen, Pia Dahl, Anne-Dorte Poulsen, Birte Damgaard. 2. rk.: Esben Kammergaard, Gert Olesen, Pia Vangsgaard, Thomas Juul, Allan Bendtsen. 3. rk.: Jens Therkildsen, Birte Toftdahl, Peter Madsen, Jesper Eriksen, Ester Thøgersen, Ann Thomsen. Fraværende: Aksel Jensen.

3.a:

1. rk. fra venstre: Marie Thomsen, Mai-Britt Andersen, Janni B. Christensen, Marianne Madsen, Anne Sand Møller, Linda Carlsson, Jesper Jensen, Agnethe Jensen. 2. rk.: René Lykke Jensen, Ole Pedersen, Allan Sørensen, Søren Hvam Jessen, Mikael Seggaard, Morten Olesen, Lars Rask Larsen, Lise Gregersen.

3.b:

1. rk. fra venstre: Jakob Pedersen, Shlomo Hamann, Rasmus Schjær Pedersen, Christian Rask Nielsen, Vibeke Damsgaard, Torben R.V. Frimor, Kirsten Steffensen. 2. rk.: Christian K. Riis, Henrik Ifversen, Simon Jensen, Jane Thomsen, Mette From Hove, Christina Huus Christensen, Jannie K. Nielsen, Merete Esmarch. 3. rk.: Jan Raun Thøgersen, Rasmus Seggaard, Niels Alfred M. Andersen, Kent Christensen, Martin F. Godiksen, Lone Nielsen.

4.a:
 1. rk. fra venstre: Thomas Harregaard, Jacob Bertelsen, Karen Nielsen, Lise Madsen, Lars Jacobsen, Ruth Nedergaard.
 2. rk.: Preben Gregersen, Kaj Vestergaard, Kirsten Møller, Tanja Christensen, Anders Houe, Marianne Kristiansen,
 Mette Andersen. 3. rk.: Kenneth Pedersen, Jesper Larsen, Maja Thøgersen, Lise Frederiksen, Erik S. Pedersen, Espen
 Godiksen.

4.b:
 1. rk. fra venstre: Jacob Mogensen, Jacob Moser, Thomas Jensen, Torben Kammersgaard, Søren Søndergaard, Uffe Larsen.
 2. rk.: Gitte Skaarup, Mal Klitgaard Møller, Karin Hove, Karina Sørensen, Lari B. Knudsen, Pernille Frost. 3. rk.:
 Jonna Yde Jensen, Mal-Brit Berg, Mette Christensen, Linda Christensen, Rebecca Rønhede, Pavia Nielsen, Jens Sønder-
 gaard, Michael Jensen.

5.a:
 1. rk. fra venstre: Mille Jakobsen, Ole Kristiansen, Jesper Andersen, Jan Nielsen, Dorte Nørbjerg, Helene Pedersen, Birte Dangaard. 2. rk.: Torben Riis, Helle Leed, Mette Poulsen, Stefan Bendtsen, Jane Svankjær, Nicolaj Jensen, Jeannette Kræmmer. 3. rk.: Kjeld Nielsen, Lone Henriksen, Kennet Petersen, Lars Henriksen, Jimmi Jensen, Lars Pedersen, Pieter Chrisensen.

5.b:
 1. rk. fra venstre: Jesper Lykke, Kristian Mogensen, Karsten Kastrup Hansen, Frederik Frederiksen, Palle Søndergaard, Steffen H. Frost, Ruth Thomsen. 2. rk.: Peter Kristensen, Hanne Hilligsee, Karen Kastrup Hansen, Trine Schjær Pedersen, Susanne M. Andersen, Tina G. Jensen. 3. rk.: Andy S. Nielsen, Jonas Silgaard Green, Søren Skov, Linda Kammergaard, Anita Koberge Tandrup, Lene Nielsen.

6.a:

1. rk. fra venstre: Marie Gramstrup, Torben Sch. Poulsen, Kim Nielsen, Henrik Madsen, Dennis Thorsted, Gertrud Søndergaard. 2. rk.: Niels Nielsen, Mikael Hove, Claus Hedegaard, Ib Thøgersen, Torben M. Olesen. 3. rk.: Thomas Riis, Marie Vestergaard, Tinne Bertelsen, Ole Skaarup, Eva Jacobsen. Fraværende: Johnni Damsgaard.

6.b:

1. rk. fra venstre: Ole Skov, Poul Andersen, Heine Sørensen, Jesper Stücker, Lars Nielsen, Ase Kristiansen. 2. rk.: Jan Pedersen, Anders Nielsen, Klaus Nielsen, Joen Christensen, Winnie Jensen, Karina Nielsen. 3. rk.: Rikke Jensen, Mark Løjstrup, Johnny Pedersen, Lisbeth Mogensen.

7.a:

1. rk. fra venstre: Bettina Nielsen, Malene Pedersen, Mette Clemmensen, Vivi Poulsen, Lisbeth Møller, Hanne Andersen, Ruth Nedergaard. 2. rk.: Jesper Iversen, Frank Hansen, Anders Godiksen, Henrik Gregersen, Henning Jensen. 3.rk.: Allan Petersen, Flemming Gregersen, Kim Christensen, Allan Nielsen, Helle Jensen, Pernille Damgaard. Fraværende: Heidi Thomsen.

7.b:

1. rk. fra venstre: Brian Korsgaard, Per H. Thomsen, Dennis Kristensen, Mik Alstrup, Kim Jacobsen, Thomas Olesen, Lone Thure. 2. rk.: Per T. Kristensen, Lars V. Pedersen, Lajla Bjerregaard, Rena Thøgersen, Dorthe Jørgensen, Allan Holm Hansen. 3. rk.: Ole N. Jensen, Karl Jes Jessen, Anette O. Nielsen, Pernille Olesen, Ulla Nielsen.

8.a:
 1. rk. fra venstre: Eva Nielsen, Jette T. Christensen, Helle K. Christiansen, Winnie Andersen, Bettina Kræmmer, Bo Christensen. 2. rk.: Lene Rask Larsen, Anna Nielsen, Karsten Godiksen, Henrik Dahigaard, Kurt Sch. Poulsen, Niels Svankjær, Kjeld W. Jensen. 3. rk.: Anton Kaastrup Hansen, Per Kristiansen, Anette Bisgaard, Gitte M. Henriksen, Heidi Hebsgaard, Per G. Jensen, Hans Henrik K. Pedersen, Ulrik K. Riis.

8.b:
 1. rk. fra venstre: Michael Madsen, Klaus Jensen, Henrik Nielsen, Poul Erik Nielsen, Jørgen Lind, Helle Yde. 2. rk.: Morten Houe, Martin Hedegaard, Susanne Christensen, Bettina Jensen, Lisbeth Nielsen, Monika Jensen, Gitte Søgaard, Allan Holm Hansen. 3. rk.: Annie Therkildsen, Sine K. Møller, Gitte Kammergaard, Liselotte Mogensen, Winnie Alstrup, Merete Olesen.

9.a:

1. rk. fra venstre: Dorte Clemmensen, Ellen Rønhede, Alex Henriksen, Jørgen Gramstrup, Maibritt Larsen, Mogens Damgaard. 2. rk.: Pia Madsen, Søren Madsen, Holger Jensen, Jakob Kristiansen, Liselotte Nielsen, Vera Vestergaard, Marie Jensen, Helene Godiksen.

9.b:

1. rk. fra venstre: Lise Lotte Nielsen, Jette Stüker, Dorthe Nielsen, Thomas Lauritsen, Bo Thomsen. 2. rk.: Karen Jensen, Kåre Rønhede, Bitten Nielsen, Heidi Thegersen, Jan Nielsen, Inger Larsen.

10.:

1. rk. fra venstre: Lotte Hove, Jette Lauritsen, Vibeke I. Larsen, Dorte K. Christiansen, Lisbeth Kristiansen, Inger Larsen. 2. rk.: Inger-Marie M. Andersen, Karin Skiby Pedersen, Henrik Thlessen, Tim Sloth Andersen, Per Vester-gaard, Anja Bjerregaard. 3. rk.: Charlotte Kammergaard, Bo R. Madsen, Poul Kristian Nielsen, Søren M. Olesen, Carsten Hove, Karsten I. Larsen, Annemargrethe Nielsen.

Lærerne m. ansættelsesår i parentes:

1. rk. fra venstre: Tove Jespersen (1975), Ruth Nedergaard (-71), Ragnhild Serup (-84), Mille Jacobsen (-69), Jenny Kopperø Christensen (-70), Birte Damgaard (-61), Inger Larsen (-62), Aase Kristiansen (-65), Elvin Jacobsen, skoleinsp. (-69). - 2. rk.: Kjeld W. Jensen, viceinsp. (-66), Henrik Kristiansen (-67), Ole Skov (-76), Inger Kristensen (-69), Agnetha Jensen (-66), Ruth Thomsen (-63 i Svankjær), Svend Erik Primdal (-58), Gertrud Søndergaard (-72), Allan Holm Hansen (-69), Anette Sohn Thomsen (-85). - 3. rk.: Ingelise Eriksen (-76), Kaj Kaalund (-76 i Villerlev), Kirsten Steffensen (-75), Mogens Damgaard (-61), Verner Thomsen (-55 i Svankjær), Anders Yde (-65), Uffe Larsen (-62), Hans Rasmussen (-84), Else Lynge (-85), Leif Hvam (-76).

Lærerne, 1962.

1.rk. fra venstre: Lilly Vestergaard Jensen, Birte Damgaard, Kirsten Bitch, Dagmar Jensen, Jette Nissen, Birgit Nielsen (senere Jacobsen), Inger Larsen, Sara Kjøller. - 2.rk.: Harald Vestergaard Jensen, Orla Nedergaard, Poul Otto Nissen, Niels Dybdahl, Mogens Damgaard, Svend Erik Primdal, Henning Fogde (viceinsp.), Uffe Larsen, Carl Overgaard Nielsen, Arnfred Bitch (skoleinspektør).

Lærerne, 1967.

1.rk. fra venstre: Dagmar Jensen, Aase Kristiansen, Jette Nissen, Birte Damgaard, Birthe Klarskov, Inger Larsen, Agnethe Jensen, Inger Rønnestad. - 2.rk.: J.K.Kristensen (skoleinspektør), Anders Yde, Flemming Rønnestad, Niels Dybdahl, Børge Mikkelsen (viceinsp.), Poul Otto Nissen, Kjeld W.Jensen, Svend Erik Primdal, Christian Raahauge. - 3.rk.: vikar ???, Uffe Larsen, Martin Kristensen, Carl Overgaard Nielsen, Harald Vestergaard Jensen, Mogens Damgaard, Verner Thomsen.

Rengøringspersonalet, o. 1975.

Fra venstre: Betty Haarhøj, Dagny Kjærgaard, Else Christiansen, Marie Nielsen, Karen Gade, Minna Nørgaard Christensen, Bente Christensen, Astrid Henriksen, Stinne Hove, Magdalene Andersen, Karen Skovsted, Ely Christensen, Esther og Herluf Bovbjerg (pedel fra 1960).

Rengøringspersonalet, 1985.

Ingrid Fabricius, Ella Christensen, Gerda Hove, Dagny Jensen, Edith Larsen, Katarina Henriksen, Ely Bangsgaard, Else Kristiansen, Stinne Hove, Isak Andersen (pedel fra 1/10 1982), Kirsten Andersen.

GAMLE SKOLEBILLEDER FRA 5 SOGNE

Bedsted Privatskole, o. 1910. Lærerinde Maren Mortensen.

Hvem er disse børn af stationsbyens pionerer? Oplysninger med angivelse af række og nr. fra venstre modtages gerne. Navnene vil så blive bragt ved en senere lejlighed.

Kirkeby skolen, 1922. Lærer Frederik Christensen.

Forrest fra venstre: Magnus Pedersen, Christian Madsen. - 1. rk.: Christian Brændgaard, Christian Daniel, Richard Pedersen, Berge Nørbjerg, Jens Vald Andersen, Anders Andersen. - 2. rk.: Signe Andersen, Marie Brogaard, Karen Sloth, Kathrine Møller, Nielsa Nielsen. - 3. rk.: Ingeborg Christensen, Karen Pedersen, Erna Jensen, Elna Poulsen, Kirsten Graver, Stinne Bovbjerg, Stinne Nielsen, Else Godiksen. - 4. rk.: Laurits Plougmann, Niels Peter Kaastrup Hansen, Theodor Andersen, Marius Nielsen, Christoffer Lykke, Gravers Gramstrup, Peder Jensen, Theodor Møller Hansen.

Kirkeby skolen, o. 1937. Lærer Niels Dybdahl og Dora Dybdahl.

1. rk. fra venstre: Leo Poulsen, Charles Hansen, Folmer Nørgaard, Thomas Hansen, Gunnar Olesen, Hans Poulsen, Folmer Nørgaard, Knud Worm. - 2. rk.: Ebba Sørensen, Elly Sørensen, Emma Sørensen, Ingeborg Olesen, Gerda Olesen, Maja Foldager, Johanne Søgaard, Stinne Madsen. - 3. rk.: Marie Nørbjerg, Marie Sund, Jonna Poulsen, Johanne Madsen, Lilly Olesen, Ragnhild Bovbjerg, Ingeborg Pedersen, Ebba Nørgaard, Stinne Madsen. - 4. rk.: Benjamin Pedersen, Christian Lund Larsen, Johannes Søndergaard, Aage Jensen, Henrik Andersen, Peder Søe Larsen, Knud Madsen, Knud Nielsen, Harald Dahlgaard.

Kirkebyskolen, 1957. Lærer Ejnar Chr. Pedersen.

1. rk. fra venstre: Ruth (Rumborg) Nielsen, Ellen Margrethe Christensen, Gunhild Poulsen, Ingrid Nielsen, Conny Pedersen, Anne Grethe Rask Nielsen, Lis Bonde, Karen Sofie Nielsen, Britta Stefansen, Anne Birthe Nielsen, Bente Brændgaard, Elly Nielsen, Henny Pedersen. - 2. rk.: ? ? , Erik Jensen, Finn Frost Nielsen, Jens Peder Dahlgård, Ejnar Hove, Johannes Hove, Karl Johan Olesen, Poul Eiligt Poulsen, Poul Erik Rask Larsen, Tonny Thinggaard Pedersen, Berge Christensen. - 3. rk.: Ruth Poulsen, Helene Brøngaard, Elly Sigh Nielsen, Kirsten Nielsen, Tove Christensen, Margit Christensen, Inger Grave Jensen, Anny Hove, Sofie Pedersen, Elsebeth Hove Nielsen, Esther Grethe Jensen, Sonja Hove. - 4. rk.: Henry Dahlgård, Poul Erik Olesen, Bjarne Brogaard, Flemming Hove Nielsen, Henrik Frøstuck, Villy Sørensen, Jens Chr. Christensen, Mogens Bonde, Karl Ove Rask Larsen, Rudy Olesen, Rudolf See Larsen.

2. Klasse i Stationsbyskolen, 1956. Lærer Dagmar Jensen.

1. rk. fra venstre: Niels Chr. Sørensen, Thorning Christensen, Poul Therkildsen, Hugo Vichmann Larsen, Svend Aage Christensen, Tage Nielsen, Jahn Jensen. - 2. rk.: Henning Fabricius, Jan Johannsen, Kirsten Dybdahl (ikke elev), Else Marie Balsby, Linda Støbbe, Doris Staursbøl Laustsen, Lis Christensen, Mads Chr. Grøntoft Jensen, Flemming Bovbjerg. - 3. rk.: Lissy Sloth Andersen, Anette Jensen, Lisbeth Madsen, Dagny Christensen, Helle Lykke Christensen (Rønhede), Iris Brechner Poulsen, Else Marie Telbøl Sørensen. - 4. rk.: Jens Krogh Bertelsen, Henning Christensen, Magnus Vangsgaard, Hans Chr. Christensen, Karsten Winther Pedersen, Frank Sørensen, Poul Nymann Weje, Henning Krosgaard.

Da en degn var en degn

"De degne har det nu godt", siger folk, der ønsker at drille "de stakels lærere". Men hvor mange er egentlig klar over, hvad ordet "degn" dækkede, før det gik over til kun at blive brugt som en spøgefuld betegnelse for en skolelærer? - Et leksikon fra århundredskiftet giver følgende forklaring:

Dejn (af latinsk Diaconus): En kirkebetjent, som forestår sangen og opvarter præsten under gudstjenesten. Ved reformationen pålagdes det degnene at undervise ungdommen i katekismen. I 1739 forpligtedes de tillige til skolehold, og ved skoleloven 1814 ophævedes degneembederne og brugtes til lønninger for skolelærere og kirkesangere. Man skelnede mellem sædedegne - med fast bolig og tilknytning til en kirke - og løbedegne, der forrettede tjeneste ved flere kirker. Degnen aflønnedes med degnetrave (degneskorn, almissekorn), som ved lov af 1883 bestemtes til at være 1/3 af præstens korntiende. Desuden modtog d. forskellige naturlalydelser (fødevarer) og småydelse, f.eks. ved barnedåb og bryllup. Degnen havde fri bolig. Var der jord til, hed det et degneboel, jfr. ordene boelsted (nærmest et husmandssted) og boelsmand.

De gamle degne i Bedsted-Grurup.

Anders Degn (1558) havde et lidet boel i Bedsted.

Jesper Degn havde lært trolddomskunst af Anders Skolemester i Ørum og blev brændt derfor i 1601!

Chr. Christensen (1690). Hans degnebolig bestod af stuehus, et lille ladehus med fåresti og en kålgård. Han aflønnedes desuden med indsamlede penge og fødevarer, bl.a. 3 ol æg og 1 lispund brød til påske. (1 ol = 80 stk., 1 lispund = 8 kg).

Peder Ludvigsen Müldorph (1707-40) var søn af præsten i Bedsted. I en indberetning til biskoppen i 1739 hedder det bl.a.: Han har ikke studeret og er ikke så oplyst, som det kræves. Han ser dårligt og har mi-

stet lysten. Han og konen har næppe klæder på kroppen. Hvis han afskediges, må de tigge til føden.

Jeppe Høyth (1740-49). Student fra Thisted 1734. Teologisk kandidat og bliver senere præst i Hjerm. "Han behøver opmuntring til mere flid ved skoleholdet."

Hans Chr. Bagger (1785-96).

Præstesøn fra Vendsyssel. Værdien af arven efter ham var ca. 900 rigsdaler.

Niels Christensen Silkeborg (1796-) Han var ikke seminarist, men en "brav og duelig skoleholder."

De gamle degne i Hvidbjerg-Ørum-Lodb.

Mads Degn (1558) har ikke noget degneboel, men sognemændene siger, at det har der været i gamle dage.

I 1555 får degnen i Hvidbjerg 2 skæpper byg af hver mand i Hvidbjerg sogn, 3 sk. af hver i Ørum og 2 sk. af hver i Lodbjerg. (1 skæppe = 1/8 tønde = 12,5 kg).

Anders Christensen (skolemester i Ørum omkr. 1600-1620) er mester i trolddomskunst og kan afsløre tyve, forgøre kreaturer, give mænd avlekraften igen og meget mere. Han undgår med nød og næppe at blive brændt derfor. **Degnen Thomas Nielsen** opfører et hus i Hvidbjerg ca. 1650. En degnebolig i Istrup er da ødelagt af sandflugt.

Peder Bedsted var latinsk degn (Petrus Bedstedius) i Hvidbjerg, demitteret fra latinskolen i Thisted. Han var et hidsigt gemyt, og ved et trolovelsesgilde i Horsfeldt lovede han præsten at "træde på hans hals", hvis han kunne få ham med udenfor. Men der siges om denne degn, at han var "bekvem til skolehold" - eller "berømt for sit degne- og skoleembede", som der står et andet sted.

Bernt Erntsen Hiøring (1785-92). Af boopgørelsen efter hans død kan man slutte, at han gik klædt i sort kjole, skindknæbukser og sort vest. Og så havde han guldsmedeværktøj!

Claus Christensen (1792-) var ikke seminarieuddannet, men "en ganske duelig mand til sit embede".

Habæk Skole, o. 1932. Lærerinde Karen Sulamit Simonsen, Anna Fuglsang.
 1. rk. fra venstre: Ebba Sørensen, Elly Sørensen, Ruth Christensen, Lilly Nørgaard, Grethe Andersen, Thorkild Vodstrup, Dora Smed Christensen, Frida Andersen. - 2. rk.: Maren Sørensen, Marie Nørgaard, Else Bendtsen, Anna Fuglsang, frk. Simonsen, Gerda Villesen, Marie Sund, Ragnhild Bovbjerg. - 3. rk.: Knud Nielsen, Svend Nedergaard, Jens Knudsen Mouritsen, Ejnar Knattrup, Harald Knattrup, Peder Mortensen, Henry Nielsen, Peter Lund Larsen. - 4. rk.: Benjamin Pedersen, Hans Pedersen, Eskild Vodstrup, Svend Andersen, Knud Worm Nielsen, Chr. Lund Larsen, Jens Adolf Jensen, Jens Worm Nielsen, Leo Poulsen.

Hundskjær Skole, 1959. Lærerinde Petrea Jensen.
 1. rk. fra venstre: Knud Rask Nielsen, Kaj Andersen, Peter Nielsen, Mogens Andersen, Bjarne Dahlggaard, Niels Kristian Vigso.
 2. rk.: Henny Hjoeth Pedersen, Birgit Rask Nielsen, Frida Søe Larsen, Inger Sund, Hanne Sund, Elsa Nielsen.
 3. rk.: frk. Jensen, Egon Godiksen, Ulla Sørensen, Laila ?, Jørgen Lützhøft, Ole Nielsen, Gurli Sund.

En klasse, Stationsbyskolen. Lærer Carl Overgaard Nielsen. - 1937-38.

1. rk. fra venstre: Verner Andersen, Aage Pedersen, Carl Eigil Christensen (Nulle), Holger Lund Larsen. - 2. rk.: Nina Gregersen, Edith Rysgaard, Dagny Jørgensen, Elna Kjærgaard, Ingrid Østergaard, Gudrun Henriksen, Karen Nedergaard, Nora Pedersen. - 3. rk.: Peder Bjerregaard, Christian Skovsted, Henning Jensen, Evald Vestergaard, Svend Erik Oddershede, Svend Nielsen, Egon Nielsen.

En klasse, Stationsbyskolen. Lærere: Blom Hansen og Niels Dybdahl. - 1956.

Siddende fra venstre: Anna Todbet Sørensen, Knud Christensen (Rønhede), Egon Sørensen. - 1. rk.: Inga Stoppe, Ellen Margrethe Andersen, Eva Thomsen, Ester Nielsen, Kaama Bjerregaard, Mona Christensen, Elin Nielsen, Lizzi Nielsen, Ingelise Høve, Doris Nielsen. - 2. rk.: Oda Johansen, Lilly Barslev, Ingeborg Lauritsen, Anne Marie Søndergaard, Ruth Christensen, Judith Jensen, Aase Nedergaard. - 3. rk.: Ejler Madsen, Karl Ove Nielsen, Torben Schnedler Johansen, Alex Sørensen, Knud Erik Johannesen, Tage Skovsted, Tage Langballe, Elgiid Pedersen, Preben Bang.

En klasse fra "nødskolen", lagerløftet over Peter Vilhelmsens garage, o. 1944. Lærer: Gerhard Pedersen.

1. rk. fra venstre: Grethe Nielsen, Edith Jensen, lille pige, der ikke er elev, Karen Marie Barslev, Lilly Boesen, Kitty Skovsted, Anne-Lise Bjerregaard, Grethe Kristensen, Birthe Roelsgaard. - 2. rk.: Aage Slavensky, Poul Wensien, Anker Gregersen, Kurt Hornstrup, Hans Jørgen Frostholt Jensen, Jørgen Andersen, Robert Sørensen, Willy Olesen, Knud Erik Andersen, Preben Kjær, Asger Nedergaard, Egon Thomsen, Tage Pedersen.

Habæk Skole har japansk besøg, o. 1952.

Stående: frk. Simonsen og Torizo Kurosawa, en japaner, der gæstede forældrene til Therkild Søndergaard, der sidder forrest t.h., med støvler på. Lærerinden, frk. Simonsen var oldebarn af St.St.Blicher, hvis billede hænger bagest i klassen.

Grurup Skole (beliggende i Gammeby), o. 1949. Lærer Frits Jensen.

I. rk. fra venstre: onkel Louis (gæst), Margit Landbo Nielsen, Anna Jensen, Edy Kristiansen, Birgit Sørensen, ? ?, Grethe Nielsen, Tove Jensen (?), Frits Jensen. - Bagved: Verner Kristiansen, Heige Poulsen, Mogens Jensen, Olfert Christensen, Verner Landbo Nielsen, Peder Pedersen, Henning Landbo Nielsen, Thomas Langballe, Jørgen Pedersen, Niels Chr. Damsgaard, Karl Landbo Nielsen, Birger Jensen, Henning Stenloft.

Grurup Skole, o. 1955. Lærer Harald Vestergaard Jensen.

Fra venstre: Else Marie Buus, Marianne Harregaard, Kirsten Balie, Birgit Harregaard, Gertrud Weisbjerg, Anne Grethe Bisgaard, Hanne M. Mose Sørensen (bigest), Elsebeth Daniel, Bodil Gregersen, Tove Jensen, Mona Kristiansen, Inga Gregersen, Else Marie Vestergaard, Hans Kortbek, Hans Riis, Nikolaj Nikolajsen, Simon Jørgensen (bigest), Steen Harregaard, Harry Poulsen, Peter Pedersen, Tage Rasmussen, Kristian Visby, Kristian Andersen.

Lodbjerg Skole, 1913. Lærer N.Chr.Bundgaard og Marie Bundgaard.

1. rk. fra venstre: Karoline Korsgaard, Else Marie Ubbesen, Elfrida Olsen fra Lodbjerg fyr, Anna Pedersen, Jenny Bjerg. -
 2. rk.: Marie Bjerg, Jens Chr.^s Inger, Hans Verner Bundgaard, Aksel Møller Ubbesen, Jens Korsgaard, Jens Nicolaj Ubbesen,
 Jens Knakkegaard Sørensen og Kristian Sørensen fra Svegård, Marie Jensen. - 3. rk.: Laurits T.H.Jensen, Ditlev Ubbesen,
 en tjenestedreng fra Agger, Albert Nørgaard, Niels Chr.Nørgaard, en tjenestedreng fra Agger, Karl Olsen fra Lodbjerg fyr.

Orum Skole, o. 1925. Lærer N.C.Bundgaard, Marie Bundgaard.

1. rk. fra venstre: Thomas Færgaard Pedersen, Henry Sørensen, Hother Hågaard, Svend Thagaard, Svend Sørensen,
 Richardt Westergaard, Ove Bundgaard, Aage Brogaard, Ingvard Larsen.
 2.rk.: Ida Bertelsen, Grethe Bundgaard, Gerda Bundgaard, Petrea Sørensen, Thora Sørensen, Dagny Wodstrup,
 Maren Bertelsen, Stinne Jensen, Maggy Wodstrup, Ella Haagaard, Stinne Koberø, Margrethe Korsgaard.
 3.rk.: Ingefred Brogaard, Itta Westergaard, Herdis Sørensen, Esther Bundgaard, Karen Westergaard, Rosa Wodstrup,
 Elisabeth Christensen, Gerda Andreassen, Helga Knudsen, Sigrid Led, Dagmar Andersen, Emma Bertelsen, Marie Ber-
 telsen.
 4. rk.: Henry Andersen, Aage Sørensen, Jens Westergaard, Holger Pedersen, Laurits Lykke Olsen, Ingvard Peder-
 sen, Erling Ekman, Holger Knudsen, Viggo Christensen, Kristian Led, Peter Bertelsen.

Istrup Skole, o. 1920. Lærer Chr. Pedersen.

1. rk. fra venstre: ? Pedersen (lærerens søn), Aksel Nielsen, Istrup, Chr. Nielsen Istrup, ? ? Istrup, Oline Jensen, Istrup, ? Nielsen, Istrup, Augusta Mikkelsen, Istrup, Jensine Bisgaard, Madsted, Mariane Bisgaard, Madsted, - 2. rk.: fru Pedersen, P.s to børn, Gine Mikkelsen, Istrup, Ida Nielsen, Istrup, Kristiane Søndergaard, Madsted, Maren Mikkelsen, Istrup, ? Madsted, ? Istrup, Mariane Jensen, Istrup, Vilhelmine Nielsen, Istrup, Johanne Madsen Kjallerup, Kristine Mikkelsen, Istrup, 3. rk.: Chr. Andersen, Kjallerup, Albert Nielsen, Istrup, Chr. Madsen, Kjallerup, August Madsen, Hvidbjerg plantage, Hans Madsen, Hvidbjerg plantage, Alfred Søe, Madsted, Søren Madsen, Kjallerup, Chr. Søe, Madsted, Marius Jensen, Istrup, Jens Rødbro Jensen, Istrup, Alfred Madsen, Kjallerup, - 4. rk.: lærer Pedersen, Adolf Møller, Kjallerup, Jens Lund Søndergaard, Madsted, Rudolf Madsen, Hvidbjerg plantage, en tjenestedreng i Lomborg (fra Vorupør), Viggo Nedergaard, Istrup, Anders Møller, Kjallerup, Peter Nielsen, Kjallerup, Niels Søndergaard, Madstedgaard, Jesn Svendsen Mikkelsen, Istrup.

Svankjær Skole, o. 1943. Lærere: Nordentoft og Marlin Kristensen.

1. rk. fra venstre: Kristian Klit, Anker Iversen, Nanna Søndergaard, Sonja Mikkelsen, Ingeborg Kruse, Gerda Andersen, Harry Kristensen, - 2. rk.: Arne Pedersen, Aksel Andersen, Alfred Jensen, Laust Pedersen, Niels Krogh, Arne Henriksen, ? Iversen, Berge Skovsted, Jørgen Jørgensen, - 3. rk.: Lilly Kjergaard, Margit Møller, Kamma Larsen, Grethe Vestergaard, Henning Skovsted Jensen, Svend Aage Brandborg, Knud Andersen, Jens Chr. Nielsen, Ingrid Kruse, Karen Lis Andersen, Anna Lis Kristensen, 4. rk.: Rigmor Nielsen, Aase Lykke, Ester Madsen, Marie Eriksen, Astrid Søndergaard, Signe Jensen, Niels Jacob Jørgensen, Arne Iversen, Boje Jørgensen, ? ? ? Torsten Jensen, - 5. rk.: Ella Larsen, Gerda Søndergaard, Hans Pedersen, Marlin Rysgaard, Bent Jensen, Egon Kruse, Ellen Søndergaard, Dorteia Krogh, Edith Mikkelsen, ? Iversen, Knud Rose Sørensen, - 6. rk.: lærer Nordentoft, Karl Mikkelsen, Tove Nielsen, Betty Pedersen, Knud Madsen, Olaf Sørensen, Oline Jensen, Else Marie Nielsen, Majda Andersen, Mathilde Nielsen, ? Iversen, Sonja Jørgensen, lærer Kristensen.

Nedskoler under 2. verdenskrig, da Stationsbyskolen var beslaglagt: De yngste elever gik i skole i en jernbanevogn, opstillet ved Alfred Kjærsgaards ejendom. De ældste undervistes i en lagerbygning, her set fra Andelsbankens P-plads. Befrielsen blev fejret d. 5. maj 1945. Her er frk. Simonsen og børnene i Habæk Skole med flag i hænderne. Efterårsstormen i 1961 ødelagde festsalens store scene.

Sognerådsformand P. Eriksen, ved Stationsbyskolens
indvielse i 1919:

HVOR DET GÆLDER EN GOD SKOLEUNDERVISNING,
MÅ ET SOGNERÅD IKKE VÆRE KARRIGT. HVAD ARV,
MAN KAN GIVE SINE BØRN I FORM AF PENCE ELLER
GODS, KAN TABES, MEN EN GOD SKOLEUNDERVIS-
NING TABES ALDRIG - OG DERTIL KOMMER, AT DEN
ER SÅ LET AT BÆRE.

Bagsiden:

PIGEHOVED, udført af billedhuggeren
Poul Søndergaard og udstationeret på
Bedsted Skole af Statens Kunstfond.
Pigehovedet er placeret på en sten-
søjle i Grønnegården, den lukkede
gård mellem bibliotek og lærerværelse.

Foto: Knud Jensen.

Skoleforhold i 1700-tallet

I 1708 lader præsten Hans Ramløs "fundere anrette og opbygge" et kirkeskolehus "ret udi Kirkediget". Ifølge "Danmarks Kirker" (nat.mus.) er det muligvis en tidligere kirkelade. Huset bestod "udi syv Binding af godt nyt Tømmer og Tilbehørig, med Loft, Vinduer, Dørre, Jernplade-Ovn og Skorsteen, udi Stuen Bord, Benker, et stort Egeskab, Sengested og dertil hørende Sengeklæder, og et gammelt dog med Tilsyn velbrugelig Slagværk (ur) med Huus; ved Stuen et aparte indlukt og afdeelt lidet Kammer med Vindue, et lidet Bord, Hylde og en Stool etc."

Ifølge Ramløses legat pålægges det kommende kirkeejere at vedligeholde skolehuset og yde en årlig skoleløn på 5 rigsdaler.

Til gengæld for "at skolemesteren har således, som indført er, fri Husesleje og Seng, samt nogen Tillæg til Løn paa de Fattiges Vegne, haver han hver Onsdag om Ugen en Time ved middagsTide, at indsamle Sognets Ungdom i Hvidbjerg Kirke at møde og der for dennem ved Præstens Tilsyn at catichisere, og Sang og Bøn for dem at holde, deslige stundom et Capitel af Bibelen at læse --- og de gamles Nærværelse ikke var uforholden, men kunde tiene til god Opbygelse".

Da der ikke findes anden skole i Hvidbjerg, Ørum og Lodbjerg sogne, opfordres beboerne i alle tre sogne til at "holde deres Børn her til Skole, naar de ere saa store, at de selv kan gaa dertil, og ikke da bruger nogle uforstandige Skoledrenge i deres Huse, som selv intet kan lære andre ---"

Til at beklæde skolemesterembedet "synes bequemmeligst en Studiosus, der best Ungdommen i deres Salighed kunde undervise." Degnen skal desuden gøre "nogen Tieneste ved Prædikestolen, som i disse tre Sogne, hvor der i forrige Tider, da Kaldets godhed tillod det (før sandflugten) har været holdt Cappelaner."

Hvidbjerg - Ørum Lodbjerg

Til degn skal beskikkes en person "Som er ædrue og skikkelig, kan skrive og regne - og ingenlunde nogen Kroe eller Drikkehus der ved Kirken holder."

Dokumentet, er "Confirmeret og stadfæstet" af Chr. d. 7. og slutter således:

Givet paa Vort Slot Christiansborg udi Vores Kongelige Residentz-Stad Kiøbenhavn den 3. Januarii 1771. Under Vor Kongelige Haand og Signet.

Christian R.

o.1740:

Hvidbjerg, Ørum og Lodbjerg:

I Hvidbjerg er en Schole med behørig Inventaris funderet Anno 1722 af Salig Hr. Hans Ramløse, hvorudi Degnen informerer og nyder efter Fundatzen 5 Rdl. aarlig, hvilken Schole med eet Fag Huus forment kand være tilstrækkelig nok for Hvidbjerg Sogn. De andre tvende Sogne kand forsynes med tvende Omgangsskoleholdere.

Degnen har næppe Auling til en Kou, meget ringe indkomster (Sandflugt). Han har selv ladet Degneboligen opbygge.

I Hvidbjerg Sogn vester Del er det gamle Scholehuus repareret af Salig Hr. Hans Ramløses Arvinger, og derudi holder Degnen allerede Schole, de andre tvende Sogne hist i Ørum og Lodbjerg ere ganske smaa og uforholdende til at holde Scholeholdere, befinder sig derfor med omgangs - Schole-mester, hvilket altid har været brugeligt, og om der nogle af somme sogner, som søger Hvidbjerg Schole huus.

Hvidbjerg Præstegaard v. Aa.
den 21. Jan 1742

Test. Oluf Hald.

For Bedsted Sogn haver Tanderup Eiere ladet til Degneboeligen bygge et nyt Huus, saa goed, stoer og fuldkommen, at det ey alleene meget vel kan tage imod Bedsted Sogn Ungdom, men endog i hele er forsvarlig, dog er ingen Læsning endnu begyndt, af mangel paa Lærere og Paaskeofer, imidlertid haver dog fuldmægtige paa Tanderup Salig Skerner paa sit Herskabs Vegne forsikret, det samme mangel strax skal vorde afhjulpen. I Grurup (som baade er et lidet og fattigt Sogn, desuden Bedsted saa langt fra liggende, at Grurup Børn om Vinteren umuligen kan komme til Bedsted Skoele) behielper Sognemændene sig fra Mortens Dag til Paaske med en Løbe-Skolemester, hvilken dog den Tid næppe kan bekomme den Løn og Føde, han kan være tient med; men som saadan Løsning paa saa kort en Tiid ingenlunde kand forslaae; thi i den længste Tiid af Aaret glemmer Børnene aldt, hvad de i den kortesti haver lærdt, desuden kand mand og af forberørte Mangel paa Kost og Løn, næppe bekomme andre Skolemestre end dem, som blive kiendt udygtige andre Stæder, var det at ønske, Vedkommende de høye Øfrighed ville lade føye den anstalt, at en Løbe-Skolemester i Grurup hele Aaret igennem kunde forblive, da Sognet naar dend ene maatte bære Byrden med den anden, meget vel kunde forskaffe Føde og Huus=Værelse, om Lønnen ellers kunde udfindes.

Bedsted Præstegaard den 19de Jan. 1712

Oluf Falck

I 1735 var der intet skolehus i dette pastorat (Bedsted-Grurup). "Degnen holder vel om vinteren skole i Bedsted, men der kommer snart ingen til ham," hedder det i præstens indberetning til biskoppen. Det er nok medvirkende til at forældre i Grurup "holder en ung person, der kan undervise børnene i læsning og skrivning". Han får kost og løn, hvor han bor (= en omgangslærer). Nogle forældre holder ikke deres børn til skolen, men menigheden i Bedsted-Grurup sogne er "overhovedet skikkelige mennesker" hedder det i bispevisitatsen fra 1788.

Bedsted - Grurup

Bedsted-Grurup: En fuldstændig Degnebolig til 6 Fag tilbygges. En Schole behøves opbygget, dog er Boligen i Bedsted en liden Schole af 6 Fag Huus --- opbygges ved Kirken som tillige med Degnekaldet uden nogen synderlig Tak for Degnen til Hovedsognet kunne til en bekvem Person overlades. Denne Degn har gode indkomster og megen Auling af sit Boel, kan føde 2 a 3 Køer.

Præsten gør Forslag at Scholeholderen i Annekset skulle og dér være Degn, Degnen til ingen Skade, når fraregnes Bekostning paa Rejserne.

Da de Fordringer som Reglementet gør til Skoleholderne, ikke ere større, end jo dette Herreds Skoleholdere, saa vidt jeg kjender dem, for det meste allerede ere istand til at fyldestgjøre dem, mener jeg - som Hr. Pastor Graah har foreslaaet - at enhver Herredsbonde bedst ved Tid og Leilighed kunde uddanne de Skoleholdere, der høre til hans eget Skoledistrikt, og at altsaa en almindelig Undervisning for samtlige Herredets Skoleholdere er uforuden.

Skulde det alligevel ansees for nødvendig, da vor det vel ubilligt at forlange, at 1 eneste Herredsbonde skulde have Byrden hermed, men ønskeligt var det, om han godvillig vilde paatage sig denne Undervisning, og i saa Fald var vist nok Hr. Pastor Graaden, man helst maatte vælge formedelst hans Bekjente gode Gaver og Sjældne Færdighed i at undervise. At alle Herredits Præster skifteviis skulde forestaae denne Undervisning, synes mig ikke at tilraade, da vel enhver vilde bruge sin Viis, Synes Arbejdet for byrdefuldt for een, mener jeg, det efter Hr. Pastor Carstensens Forslag passende kunde deles imellem 2, som da vil uden Vanskelighed kunde forenes om een Undervisningsmethode.

Bedsted Præstegaard, d. 29de Marti
1810

C. Bjørn

Indstilling fra Bedsted-Grurup Sogneraad om Approbation paa, at der af Bedsted østre Skoles Jordtilliggende afgives c. 1 Ekp. Land til Haveplads for Læreren ved Bedsted vestre Skole og 500 □-Alen Land til Udvidelse af denne Skoles Gymnastikplads, imod at der fremtidig betales Læreren ved Bedsted østre Skole en Godtgørelse af 1½ Td. Byg aarlig efter Kapitelstart.

1893.

Anbefales af Provsten.

Bedsted-Grurup Sogneraad andrager om Tilladelse til for Aaret 1916—17 at yde Privatskolen ved Bedsted Station et Tilskud paa 16 Kr. for hvert af de af Kommunens skolepligtige Børn, der søger Skolen.

Kredsudvalget anbefaler.

Tilladelse meddeltes.

Præsteindberetninger – 1810

Hvorvidt de i Bedsted og Grurup Sogne værende faste Skoleholdere besidde de dem fornødne Kundskaber og Færdigheder:

- 1) Niels Silkeborg, Degn for Bedsted og Grurup Sogne og Skoleholder for Bedsted Sogn.
  - a) læser tydelig noiagtig inden ad.
  - b) Katekiserer ret godt.
  - c) Skriver dansk og latinsk Skrift læseligt og næsten Smukt.
  - d) Do uden betydelige orthogra fiske Fejl.
  - e) Regner de 4 Species og Regula detri i hele og bundne Tal.
  - f) Synger de almindeligste Psalmer rigtigt i rette Tone.
- 2) I Grurup Sogn er ingen fast Skoleholder.

Bedsted Præstegaard d. 29. Martii

1810

*Niels Silkeborg
Dy. m. b. g. d.*

Bjørn

Hvorvidt de i Hvidberg, Ørum og Lodberg Sogne værende faste Skoleholdere besidder de dem fornødne Kundskaber og Færdigheder.

- 1) Claus ? Christensen Degn for Hvidberg, Ørum og Lodberg Sogne og Skoleholder i Hvidberg.
  - a) læser tydelig og med færdighed
  - b) chatechiserer godt
  - c) skriver dansk og latinsk skrift godt
  - d) uden betydelige orthografiske Fejl
  - e) regner de 4 Species og Regula detri i hele og bundne Tal
  - f) synger de almindeligste Psalmer rigtigt og i en reen Tone
- 2) Anders Søe Skoleholder for Ørum Sogn.
  - a) læser tydelig og med Værdighed
  - b) chatechiserer nogenlunde
  - c) skriver dansk og latinsk skrift leseligt
  - d) uden de betydeligste orthografiske Fejl
  - e) regner de 4 Species og Regula detri i hele Tal
  - f) synger de almindeligste Psalmer rigtigt og med reen Tone
- 3) I Lodberg Sogn er ingen fast Skoleholder.

Hvidberg Præstegaard ds: 2den Sept.
1810

Bruun

Skolelove

Forskellige forsøg på organiseret undervisning førte ikke rigtig til noget. De store hartkornejere, der skulle betale for evt. undervisning, var temmelig uvillige til at lade børnene blive mere oplyste, så man nøjedes som regel med den degnelæsning, der blev indført ved reformationen. Det kostede ikke noget, da man jo havde degnen alligevel.

Chr. d. 6's skolelov af 1739 er affødt af konfirmationens indførelse i 1736. For at blive konfirmeret, skulle børnene have systematisk undervisning i kristendom, men heller ikke 1739-loven førte til et ordnet skolesystem i alle landets sogne.

1814- Skoleloven.

"En skole er toklasset med én lærer". Så kort kunne skolen, der byggede på 1814-skoleloven karakteriseres. Landet skulle inddeles i skoledistrikter, så børnene ikke havde over 1/4 mil (ca. 2 km) til skole. I tyndt befolkede sogne kunne man indrette sig med omgangsskoler, så en vandre-lærer underviste i flere skoler. Hvor vandrelæreren ikke havde fast bolig kunne han "nyde Kost og Nattehold efter omgang hos Gårdboerne".

Statsbankerotten i 1813 var ikke den bedste baggrund, når 1814-skoleloven skulle føres ud i livet. Alligevel førte den til så store fremskridt i den danske skole, at vi i dag har svært ved at fatte det. Følgende eks. på lovens indhold kan give et indtryk af ånden i loven - og flere af forskrifterne virker den dag i dag helt moderne:

Læreren bør stedse foregå ungdommen med eksempel af et kristeligt og sædeligt levned.

I sit forhold til børnene bør han forene høflighed med alvor og vide at rette sig efter børnenes fatteevne og gemytstemning. Hårde straffe (ørefigen, slag, knibning eller brug af skældsord) afskaffes, så barnets æresfølelse ikke kvæles og det forhærdes i stedet for at forbedres.

Børn under 10 år må dog straffes med et lidet ris, større børn med en tynd tamp uden knuder.

Der skulle undervises i religion, skrivning og regning, samt læsning og vejledes til ordentlig sang. Børnenes videlyst skulle fremmes ved fattelig behandling af det, der læses og ved samtaler over enkelte ting i naturen "som falder i sanserne". Og læreren bør benytte enhver lejlighed til at lede og danne børnenes moralske tænkemåde.

I 1814 fik vi altså en tiltrængt fornyelse af de regler, skolen skulle fungere efter, men hvordan sikrede man sig, at skolereformen nåede ud i de enkelte skoler?

Tilsynet med skolerne, ifølge 1814-loven:

Samtlige skolekommissionens medlemmer skal flittigt besøge skolerne. I deres månedlige samlinger skal de efterse skolens protokol og undersøge den af børnene i den forløbne måned gjorde fremgang. Sognepræsten (formd. f. skolekomm.) skal vejlede skolelæreren, opmuntre ham, når han efterkommer sine pligter og advare ham, når han fejler. Desuden skal præsten opmuntre de børn, der udmærker sig ved god opførsel og flid og formane de efterladende til at forbedre sig. - Senere slækkedes disse regler dog noget så skolen fik mere arbejdsro.

Skolepatronen (sognets største jordbesidder) skal føre tilsyn med skolens bygninger og sørge for, at læreren får sin løn, der for en stor del er naturalier.

1814-loven holdt i 123 år til den blev erstattet af 1937-skoleloven. Senere fik vi 1958-loven, som Bedsted Centralskole byggedes efter. I takt med, at samfundsudviklingen er accelereret er der også blevet kortere mellem skolelovsændringerne.

